

Midlertidige tiltak i internasjonal voldgift

En komparativ analyse av UNCITRAL modellov, norsk rett og
engelsk rett

Kandidatnr: 210

Veileder: Giuditta Cordero Moss

Leveringsfrist: 29.11.04

Til sammen 17807 ord

06.12.2004

Innholdsfortegnelse

<u>1</u>	<u>INNLEDNING</u>	<u>1</u>
1.1	PRESENTASJON AV OPPGAVEN	1
1.2	FORMÅLET MED OPPGAVEN	1
1.3	AVGRENSING AV OPPGAVEN	3
1.4	RETTSKILDENE	3
1.5	METODE	5
1.6	OPPBYGNING AV OPPGAVEN	5
<u>2</u>	<u>ULIKE TYPER MIDLERTIDIGE TILTAK</u>	<u>6</u>
2.1	INGEN UNIFORM DEFINISJON	6
2.2	SIKRE REALITETEN TIL DEN ENDELIGE VOLDGIFTSDOMMEN	7
2.3	SIKRE STATUS QUO	7
2.4	SIKKERHET, KONFEDENSIALITET ETC.	7
<u>3</u>	<u>BEHOVET FOR MIDLERTIDIGE TILTAK I INTERNASJONAL VOLDGIFT</u>	<u>9</u>
3.1	SIKRE TVANGSFULLBYRDELSEN AV DOMMEN	9
3.2	FORDELER OG ULEMPER MED Å GI VOLDGIFTSDOMSTOLEN MYNDIGHET TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIGE TILTAK	10
<u>4</u>	<u>FORHOLDET MELLOM DOMSTOLEN OG VOLDGIFTSDOMSTOLEN NÅR DET GJELDER MIDLERTIDIGE TILTAK</u>	<u>12</u>
4.1	HVEM SKAL PÅLEGGE MIDLERTIDIGE TILTAK?	12
4.2	TRE ALTERNATIVE MÅTER Å REGULERE FORHOLDET MELLOM DOMSTOLEN OG VOLDGIFTSDOMSTOLEN I PÅLEGGINGEN AV MIDLERTIDIGE TILTAK I INTERNASJONAL VOLDGIFT	12
4.3	<i>CHANNEL TUNNEL</i> DOMMEN	13
<u>5</u>	<u>BEGRENSNINGER I VOLDGIFTSDOMSTOLENS MYNDIGHET I Å PÅLEGGE MIDLERTIDIGE TILTAK</u>	<u>15</u>

5.1	INNLEDNING	15
5.2	VOLDGIFTSDOMSTOLEN HAR INGEN KOMPETANSE FØR DEN ER OPPNEVNT	16
5.3	VOLDGIFTSDOMSTOLENS FUNKSJON	16
5.4	VOLDGIFTSDOMSTOLEN HAR INGEN TVANGSFULLBYRDELSMYNDIGHET	16
5.5	KAN MIDLERTIDIGE TILTAK TVANGSFULLBYRDES ETTER NEW YORK-KONVENSJONEN?	17
5.6	VOLDGIFTSDOMSTOLEN HAR INGEN MYNDIGHET OVENFOR TREDJEPARTER	18
<u>6</u>	<u>EX PARTE MIDLERTIDIGE TILTAK</u>	<u>19</u>
<u>7</u>	<u>UNCITRAL MODELLOV</u>	<u>22</u>
7.1	HISTORIEN BAK ML	22
7.2	STATUS SOM ML LAND	22
7.3	DOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIGE TILTAK	23
7.3.1	ML ART. 9	23
7.3.2	VOLDGIFTSAVTALEN ER IKKE ET HINDER FOR DOMSTOLSASSISTANSE	23
7.3.3	FRITT VALG MODELLEN	23
7.3.4	REKKEVIDDEN AV DOMSTOLENS MYNDIGHET	24
7.3.5	KAN PARTENE EKSKLUDERE DOMSTOLENS MYNDIGHET ETTER ART. 9?	25
7.3.6	KAN DOMSTOLEN HENVISE PARTENE TIL VOLDGIFTSDOMSTOLEN?	26
7.3.7	DELKONKLUSJON	26
7.4	VOLDGIFTSDOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIGE TILTAK	26
7.4.1	ML ART. 17	26
7.4.2	DEKLARATORISK BESTEMMELSE	27
7.4.3	REKKEVIDDEN AV VOLDGIFTSDOMSTOLENS MYNDIGHET	27
7.4.4	NØDVENDIGHETSVILKÅRET	29
7.4.5	FORHOLDET MELLOM ART. 9 OG 17	29
7.4.6	FORHOLDET MELLOM ML ART. 17 ART. 26, 1. OG 2.LEDD I UNCITRAL ARBITRATION RULES	31
7.4.7	DELKONKLUSJON	31
7.5	TVANGSFULLBYRDELSE AV MIDLERTIDIG TILTAK PÅLAGT AV VOLDGIFTSDOMSTOLEN	31
7.5.1	UTKASTET TIL GJELDENE ART. 17	31
7.6	MIDLERTIDIG TILTAK EX PARTE	32
7.7	KONKLUSJON	32

8	<u>ENDRING AV ML</u>	35
8.1	UTKASTENE TIL ML ART. 17 OG ART. 17 BIS	35
8.2	VOLDGIFTSDOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIGE TILTAK	36
8.2.1	NYTT UTKAST TIL ART. 17	36
8.2.2	REKKEVIDDEN AV VOLDGIFTSDOMSTOLENS MYNDIGHET	36
8.2.3	VOLDGIFTSDOMSTOLENS ØVRIGE MYNDIGHET	36
8.2.4	KRAV TIL BEGJÆRENDE PART	37
8.2.5	DELKONKLUSJON	37
8.3	TVANGSFULLBYRDELSE - UTKAST TIL ML ART. 17 BIS	38
8.3.1	DOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å TVANGSFULLBYRDE MIDLERTIDIGE TILTAK PÅLAGT AV VOLDGIFTSDOMSTOLEN	38
8.3.2	DOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å NEKTE TVANGSFULLBYRDELSE AV SLIKE TILTAK	38
8.3.3	DOMSTOLEN HAR IKKE MYNDIGHET TIL Å TA STILLING TIL DE MATERIELLE SPØRSMÅLENE	39
8.3.4	DOMSTOLENES MYNDIGHET TIL Å PÅLEGGE EN PART Å STILLE SIKKERHET	40
8.3.5	DELKONKLUSJON	40
8.4	EX PARTE MIDLERTIDIGE TILTAK	40
8.4.1	VOLDGIFTSDOMSTOLENS MYNDIGHET ETTER NYTT UTKAST TIL ART. 17, 7. LEDD	40
8.4.2	KRAV OM RISIKO	41
8.4.3	VILKÅR SOM SKAL IVARETA PARTENES SIKKERHET	41
8.4.4	DELKONKLUSJON	41
8.5	KONKLUSJON	42
9	<u>NORGE – GJELDENE RETT</u>	43
9.1	TVML KAP. 32	43
9.2	DOMSTOLENS KOMPETANSE TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIG SIKRING	43
9.3	VOLDGIFTSDOMSTOLENS KOMPETANSE TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIGE TILTAK I INTERNASJONAL VOLDGIFT	44
9.4	MIDLERTIDIG TILTAK EX PARTE	44
9.5	KONKLUSJON	44
10	<u>NORGE – NY LOV</u>	45
10.1	VOLDGIFTSLOVEN	45
10.2	DOMSTOLENS KOMPETANSE TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIG SIKRING	45

10.2.1	VOLDGIFTSLOVEN § 8	45
10.3	DELKONKLUSJON	46
10.4	VOLDGIFTSDOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIG TILTAK	46
10.4.1	VOLDGIFTSLOVEN § 19	46
10.4.2	REKKEVIDDEN AV VOLDGIFTSDOMSTOLENS MYNDIGHET	47
10.4.3	SIKKERHETSSTILLELSE FOR DET MIDLERTIDIGE TILTAKET, BEGRENSE ELLER OPPHEVE MIDLERTIDIGE TILTAK OG OBJEKTIVT ERSTATNINGSANSVAR	47
10.4.4	DELKONKLUSJON	48
10.5	TVANGSFULLBYRDELSE AV MIDLERTIDIG TILTAK PÅLAGT AV VOLDGIFTSDOMSTOLEN	48
10.5.1	<i>VOLDGIFTSLOVEN</i>	48
10.5.2	BEGRUNNELSEN FOR MANGELEN PÅ EN TVANGSFULLBYRDELSMEKANISME	49
10.5.3	DELKONKLUSJON	51
10.6	EX PARTE MIDLERTIDIGE TILTAK	51
10.7	KONKLUSJON	52
11	<u>ENGLAND</u>	53
11.1	<i>VOLDGIFTSLOVEN</i>	53
11.2	DOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIGE TILTAK	53
11.2.1	DOMSTOLEN SOM ET SUBSIDIÆRT ALTERNATIV TIL VOLDGIFTSDOMSTOLEN NÅR DET GJELDER AVGJØRELSER OM MIDLERTIDIGE TILTAK	53
11.2.2	PARTENE KAN EKSKLUDERE DOMSTOLENES MYNDIGHET	54
11.2.3	DOMSTOLENS EKSKLUSIVE MYNDIGHET	55
11.2.4	REKKEVIDDEN AV DOMSTOLENS MYNDIGHET	56
11.2.5	EFFEKTIVITETSTESTEN	57
11.2.6	MIDLERTIDIGE TILTAK SOM HASTER	57
11.2.7	DOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å BESTEMME AT TILTAKET SKAL OPPHØRE	58
11.2.8	DELKONKLUSJON	58
11.3	VOLDGIFTSDOMSTOLENS GENERELLE MYNDIGHET	59
11.3.1	§ 38	59
11.3.2	REKKEVIDDEN AV VOLDGIFTSDOMSTOLENS GENERELLE MYNDIGHET	60
11.3.3	DELKONKLUSJON	61
11.4	VOLDGIFTSDOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å PÅLEGGE MIDLERTIDIGE TILTAK	61
11.4.1	§ 39	61
11.4.2	UTTRYKKELIG AVTALE	62
11.4.3	ULIKE TYPER MIDLERTIDIGE TILTAK ETTER § 39	62

11.4.4	DELKONKLUSJON	63
11.5	TVANGSFULLBYRDELSE AV MIDLERTIDIGE TILTAK I INTERNASJONAL VOLDGIFT	63
11.5.1	§ 42	63
11.5.2	DOMSTOLENS MYNDIGHET TIL Å TVANGSFULLBYRDE MIDLERTIDIGE TILTAK PÅLAGT AV VOLDGIFTSDOMSTOLEN	64
11.5.3	DELKONKLUSJON	65
11.6	MIDLERTIDIGE TILTAK EX PARTE	66
11.7	KONKLUSJON	66
<u>12</u>	<u>KONKLUSJON</u>	<u>70</u>
<u>13</u>	<u>LITTERATURLISTE</u>	<u>72</u>

1 Innledning

1.1 Presentasjon av oppgaven

Rask forflytning av konsepter, mennesker og penger har redusert viktigheten av landegrensene spesielt med tanke på handel og investeringer. Internasjonal voldgift er ansett for å bidra til å stimulere internasjonal handel, ved å være et effektivt tvisteløsningsverktøy som er tilpasset de spesifikke problemer som reiser seg ved det internasjonale aspektet ved handelen.

Den økte bruken av internasjonal voldgift har de senere årene ført til en fokusering på hvordan voldgiftsinstituttet kan effektiviseres uten at dette skal gå for mye på bekostning av partenes sikkerhet. Det er ofte et problem at gjenstanden for tvisten ”forsvinner” eller at den ene parten overdrar gjenstanden for tvisten til en tredjemann, slik at formålet med søksmålet blir borte. For å hindre dette har effektiviseringsdebatten dreid seg om voldgiftsdomstolen skal ha myndighet til å pålegge partene midlertidige tiltak, deres forhold til domstolen i den anledning, og om voldgiftsdomstolens midlertidige tiltak skal kunne tvangsfullbyrdes gjennom domstolen. I den senere tiden har imidlertid diskusjonen i stor grad dreid seg om voldgiftsdomstolen skal ha myndighet til å ilegge partene ex parte midlertidige tiltak.

1.2 Formålet med oppgaven

Midlertidige tiltak kan være helt nødvendig for sluttresultatet til en voldgiftsdom. Den gjennomgående problemstillingen i oppgaven er hvordan man mest effektivt kan regulere forholdet mellom domstolen og voldgiftsdomstolen når det gjelder pålegging av midlertidige tiltak i internasjonal voldgift. I den sammenheng må det vurderes om det er nødvendig med en tvangsfullbyrdesmekanisme som ivaretar effektiviteten av voldgiftsdomstolens midlertidige tiltak, og i så fall hvordan dette skal reguleres. De samme spørsmålene om behov og regulering gjør seg også gjeldende for ex parte midlertidige tiltak.

Det vil ofte være av stor betydning hvor man har valgt å holde voldgiften. Lex arbitri er loven som regulerer selve voldgiftsprosessen. Den definerer de rettslige kravene om hvordan voldgiften skal bli styrt, herunder forholdet mellom domstolen og voldgiftsdomstolen når det gjelder pålegging av midlertidig tiltak. I utgangspunktet er lex arbitri lovreguleringen av voldgiftsprosessen i det landet som voldgiften finner sted.¹ Voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak kan derfor variere i større eller mindre grad fra land til land.² Lex arbitri går foran det partene måtte avtale.³

Formålet med oppgaven er å gi en komparativ fremstilling av hvordan UNCITRAL⁴ modellov (heretter kalt ML),⁵ Norge og England har løst de ovennevnte problemstillingene. En komparativ fremstilling vil gi en bredere redegjørelse av fordeler og ulemper med de ulike lands løsninger.⁶ Dette kan bidra til å komme nærmere svaret på hvordan de ovennevnte problemstillingene bør bli regulert for at de skal være effektive.

ML regnes som et av de mest suksessfulle regelverk når det gjelder arbeidet for å oppnå en enhetlig regulering av internasjonal voldgift i verden. Hele 47 land er såkalte ML land.⁷ Det vil derfor være av stor interesse å se hvordan ML har valgt å løse ovennevnte problemstillingene. For tiden revideres ML art. 17 som regulerer voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak. I tillegg er det laget et utkast til en ny bestemmelse, art. 17 bis, som tilbyr en tvangsfullbyrdelsesmekanisme av tiltak med hjemmel i art. 17.

---

¹ Wang (2003), s. 1064.

² Werbicki (2002-2003), s. 66-67.

³ Ibid, s. 68.

⁴ UNCITRAL står for United Nations Commission on International Trade Law.

⁵ UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration inntatt som vedlegg 2 i NOU 2001:33, s. 137-144. Se vedlegg 1.

⁶ Schaefer, s. 4.

⁷ NOU 2001:33, s. 44.

Norsk gjeldende rett på dette området er *tvistemålsloven*⁸ kap. 32, men disse bestemmelsene vil bli avløst av *voldgiftsloven*⁹ som forventes å tre i kraft fra januar 2005.¹⁰ Siden den norske voldgiftsloven er basert på ML,¹¹ vil en redegjørelse av den belyse den *norske voldgiftsloven* og sette den i et dypere perspektiv.

Det kan være interessant å se på den *engelske voldgiftsloven*,¹² fordi i motsetning til Norge, er England ikke et ML-land. Under utformingen av den *engelske voldgiftsloven*, ble det tatt hensyn til ML. England er dessuten et populært land å legge voldgiften til. Det må forøvrig nevnes at England har et anglo-amerikansk rettssystem som er basert på presedens og rettspraksis ("common law"), mens Norge har et kontinentalt europeisk rettssystem ("civil law").

1.3 Avgrensning av oppgaven

Oppgaven er avgrenset til å gjelde en komparativ analyse over hvordan de ovennevnte problemstillingene er løst i ML, norsk gjeldende og ny rett og engelsk rett. Andre lands løsninger vil ikke bli behandlet her, men i tolkningen av ML har det vært nødvendig å trekke inn praksis fra andre ML-land. Institusjonelle voldgiftsregler vil ikke bli behandlet i oppgaven.

1.4 Rettskildene

ML er i seg selv den primære rettskilde. Det foreligger forarbeider fra arbeidsgruppen og sekretariatet. Siden voldgiftsdommer i utgangspunktet er konfidensielle, er det sterkt begrenset med hvor mye voldgiftspraksis det er å finne. På UNCITRALs hjemmeside¹³ er det samlet noe domstolspraksis. Det er rikelig med teori om ML.

---

⁸ Lov om rettergangsmåten for tvistemål (*tvistemålsloven*) av 13. august 1915 nr. 6.

⁹ Forslag til lov om voldgift (*voldgiftsloven*) inntatt i Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 117-125. Se vedlegg 4.

¹⁰ Ryssdal og Holtedahl (2004), s. 1.

¹¹ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 24-25.

¹² Se vedlegg 5.

¹³ <www.uncitral.org>

Tvistemålsloven kap. 32 er den primære rettskilde for norsk gjeldende rett på området. Sammen med dens forarbeider, gir den ingen veiledning når det gjelder temaet for oppgaven. Det er funnet lite teori og ikke noe voldgiftspraksis som belyser problemstillingene i oppgaven. Det er funnet lite domstolspraksis på området. *Tvangsfullbyrdelsesloven*¹⁴ gir hjemmel for domstolens myndighet til å ilegge midlertidige tiltak i internasjonal voldgift.

Voldgiftsloven og *tvangsfullbyrdelsesloven* er det store utgangspunktet for ny norsk rett. Forarbeidene til *voldgiftsloven* har gitt mye relevant informasjon i sammenheng med oppgaven. De har også tjent som nyttige etterarbeider til *tvistemålsloven* kap. 32. Siden *voldgiftsloven* ikke har trådt i kraft enda, foreligger det ikke noe domstolspraksis. Det er skrevet lite teori om *voldgiftsloven*.

Det går frem av forarbeidene til *voldgiftsloven* at det var bred enighet om at ML skulle legges til grunn for *voldgiftsloven*.¹⁵ Tvistemålsutvalget fremhevet at det var et poeng at likheten til ML var størst mulig. Dermed ville man på best mulig måte oppnå formålet til ML som er å oppnå rettsenhet på området for internasjonal voldgift. Departementet la avgjørende vekt på tvistemålsutvalgets synspunkt. I tråd med dette må *voldgiftsloven* tolkes i samsvar med ML. ML praksis fra andre ML-land vil dermed være relevant for tolkningen av *voldgiftsloven*.

Engelsk voldgiftslov er utgangspunktet for internasjonal voldgift i England. Det foreligger forarbeider til denne loven, og mest relevant i forbindelse med oppgaven er ”Report on the Arbitration Bill”, utarbeidet av Departmental Advisory Committee on Arbitration Law¹⁶ (heretter kalt DAC Rapporten). Den inneholder bakgrunnen og kommentarer til lovforslaget til den *engelske voldgiftsloven*, og gir nyttig informasjon til temaene for oppgaven. Det er mye teori om den *engelske voldgiftsloven*, og gjennom teorien har det vært mulig å finne noe relevant voldgifts- og domstolspraksis.

---

¹⁴ Lov om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring (*tvangsfullbyrdelsesloven*) av 26. juni 1992 nr. 86.

¹⁵ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 24-25.

¹⁶ DAC Rapporten inntatt i Merkin (2000), s. 243.

1.5 Metode

Oppgaven er basert på en komparativ analyse som fokuserer på de ulike problemstillingene som er tema for oppgaven, og ikke på de ulike regelsettene til ML, Norge og England. Det er ikke meningen å gi en uttømmende og detaljert fremstilling av de ulike regelsettene. Løsningene som er valgt av de ulike regelsettene skal illustrere de ulike aspektene ved problemstillingene i oppgaven. Det er forskjellene og ulikhetene mellom de nevnte regelsettene som vil bli analysert og vurdert.¹⁷

1.6 Oppbygning av oppgaven

Oppgaven er delt i tolv deler. Den første delen er dette innledningskapittelet. De neste fem delene vil gi generelle bemerkninger rundt problemstillingene som er reist i oppgaven. De seks etterfølgene kapitlene redegjør for hvordan disse problemstillingene er løst i henholdsvis ML, utkast til nye bestemmelser i ML, norsk gjeldende og ny rett, og engelsk rett. Avslutningsvis blir det konkludert med hvordan problemstillingene bør reguleres, og hva som kan gjøres for å forbedre de løsningene som allerede foreligger.

---

¹⁷ Moss (1999), s. 69.

2 Ulike typer midlertidige tiltak

2.1 Ingen uniform definisjon

Midlertidige tiltak er i dag anerkjent av mange voldgiftsinstitusjoner og nasjonale lover.¹⁸ De kommer ofte til syne i forskjellige former, og/eller de samme tiltakene kan være betegnet med ulike navn. Det eksisterer ikke en uniform definisjon av midlertidige tiltak, men det er noen kategorier som er vanlige i de fleste land med et utviklet rettssystem.¹⁹

Når det i oppgaven refereres til midlertidige tiltak omfatter dette alle ulike kategorier av midlertidige tiltak uavhengig av hvilken form (dom, kjennelse, pålegg etc.) den ble pålagt i, med mindre det er spesifisert at det gjelder en bestemt type. *Norsk voldgiftslov* skiller mellom midlertidig sikring som kan pålegges av domstolen og midlertidig tiltak som kan pålegges av voldgiftsdomstolen. I denne oppgaven vil midlertidige tiltak også omfatte midlertidig sikring.

Det kan være vanskelig å forutsi hvilke typer midlertidige tiltak det er behov for i ulike tilfeller.²⁰ Flexibiliteten til voldgiftsdomstolen burde bli ivaretatt ved at valgmulighetene av midlertidige tiltak ikke begrenses ved uttømmende lister om hvilke tiltak voldgiftsdomstolen kan pålegge i voldgiftsinstitusjonsreglene og nasjonal lovgivning.²¹

---

¹⁸ Eks. UNCITRAL Arbitration Rules art. 26; engelsk voldgiftslov §§ 39 og 39, ML art. 17, norsk voldgiftslov § 19.

¹⁹ Born (2001), s. 920.

²⁰ Schafer, s. 3.

²¹ Fry (2003), s. 154.

2.2 Sikre realiteten til den endelige voldgiftsdommen

Kjernen i slike tiltak er å bevare aktiva som er gjenstand for tvisten eller som er nødvendige for tvangsfullbyrdelsen av den endelige dommen.²² Slike tiltak er ofte kalt arrest. Parten mister retten til å disponere rettslig over det arresterte formuesgode, og innebærer også et forbud mot å forføye over det arresterte formuesgode til skade for den parten som begjærte dette.²³ Alternativt kan en part bli beordret til å overlate aktiva til forvaring hos en tredjemann.²⁴

2.3 Sikre status quo

Andre midlertidig tiltak har som formål å sikre status quo mellom partene under voldgiftsprosessen, og frem til det foreligger en avgjørelse på sakens faktiske side.²⁵ Dette er ofte kalt midlertidig forføyning som går ut på at parten skal unnlate, foreta eller tåle en handling, eller at et formuesgode skal settes ut av saksøktes besittelse og tas under forvaring eller bestyrelse. Midlertidig forføyning kan ikke gå ut på innskrenkninger i den personlige frihet.²⁶ Eksempelvis kan en part under voldgiftssaken bli pålagt å fortsette avtalen, hemmeligholde forretningshemmeligheter, eller la være å bruke åndsverksrettigheter eller andre rettigheter som er gjenstand for tvisten,²⁷ for å sikre et tilfresstillende resultat av voldgiftsprosessen.²⁸

2.4 Sikkerhet, konfedensialitet etc.

I tillegg til de to nevnte hovedkategoriene finnes det midlertidige tiltak som skal sikre kostnadene for oppfyllelsen av den endelige voldgiftsdommen, enten som sikkerhet for

---

²² Fry (2003), s. 153.; Wang (2003), s. 1073; Derains (2003), s. 61.

²³ *Tvangsl.* § 14-11, 1. ledd; Falkanger, bind II (2002), s. 952-953.

²⁴ Wang (2003), s. 1073.

²⁵ Fry (2003), s. 153.; Wang (2003), s. 1073; Derains (2003), s. 61.

²⁶ *Tvangsl.* § 15-8, 1. ledd.

²⁷ Born (2001), s. 921; Wang, s. 1073.

²⁸ Born (2001), s. 921; Wang, s. 1074.

det underliggende beløpet i tvisten, sikkerhet for kostnadene for den rettslige representasjonen eller andre kostnader i forbindelse med tvisteløsningen.²⁹

---

²⁹ Born (2001), s. 921.

3 Behovet for midlertidige tiltak i internasjonal voldgift

3.1 Sikre tvangsfullbyrdelsen av dommen

I de fleste rettsystemer er det utviklet en tvangsfullbyrdelsesmekanisme gjennom domstolen.³⁰ Etter at dom er falt i sivile saker, kommer tvangsfullbyrdelsesreglene inn hvis oppfyllelsen av dommen ikke skjer frivillig. For å tvangsfullbyrde et krav trenger man et tvangsgrunnlag, f. eks. en voldgiftsdom.³¹ Dette kan ta tid, og i mellomtiden, inntil kravet kan tvangsfullbyrdes, trengs det i noen tilfeller et midlertidig tiltak for å sikre kravet. Dermed hindres den parten som kravet er reist mot å flytte formuesgoder som er nødvendig for å oppfylle kravet utenfor domstolens myndighetsområdet. Det må være noe igjen å tvangsfullbyrde, slik at den vinnende part får det vedkommende har krav på etter dommen.

Selv om tiden fra en tvist oppstår til en dom foreligger i voldgiften som regel tar kortere tid enn tvister som blir brakt inn for domstolen, er det et stort behov for midlertidige tiltak i internasjonal voldgift.³² Internasjonal voldgift kan noen ganger ta lang tid p.g.a. dens særegenheter. Det er ofte store geografiske avstander mellom partene, og partene og voldgiftsdomstolen, i tillegg til voldgiftsdommernes og advokatenes travle timeplaner.³³

Tvister med parter fra ulike nasjoner medfører særskilte risikoer. Det er f.eks. økt risiko for at viktige bevis blir unndratt voldgiftsdomstolen, eller det kan lett oppstå en risiko for at en parts formuesgoder som dekker motpartens krav, blir plassert utenfor rekkevidde eller flyttet til steder hvor det er vanskelig å tvangsfullbyrde

---

³⁰ Werbicki (2002-2003), s. 63.

³¹ *Tvangsl.* § 4-1, litra d.

³² Wang (2003), s. 1061 og 1072.

³³ Schaefer, s. 3.

voldgiftsdommen. Som en konsekvens av dette har midlertidige tiltak ofte en enda betydeligere rolle i internasjonal voldgift enn i rene nasjonale tvister. Midlertidige tiltak spiller dermed en minst like viktig rolle i internasjonal voldgift som hos domstolen, men er som regel ikke like lett å oppnå.³⁴

3.2 Fordeler og ulemper med å gi voldgiftsdomstolen myndighet til å pålegge midlertidige tiltak

Om det skal være mulig å begjære midlertidig tiltak i internasjonal voldgift er et kontroversielt tema.³⁵ Midlertidige tiltak utgjør en stor risiko i internasjonal voldgift. De kan medføre en faktisk seier i hovedforhandlingene for den som begjærte tiltaket. Parten som krever midlertidig tiltak har ikke alltid god hensikt, og selv om tiltaket er midlertidig kan det føre til uopprettelig skade for den parten som får tiltaket rettet mot seg. Midlertidige tiltak kan brukes som en uthalingstaktikk av voldgiftssaken, gjøre voldgiftsdomstolen forutinntatt eller som et pressmiddel mot den andre parten. Å f.eks. true med å gå til domstolen som ikke er unntatt fra offentligheten i samme grad som voldgiftsdomstolen, vil sette et stort press på den andre parten.³⁶

Voldgiftsdomstolen har imidlertid myndighet til å avsi en voldgiftsdom som påvirker det finansielle forholdet mellom partene, og det kan da spørres om hvorfor voldgiftsdomstolen ikke skal inneha myndighet til å pålegge midlertidige tiltak for å sikre at den endelige avgjørelsen er rettfærdig og effektiv?³⁷

En part med god hensikt burde ikke hindres fra adgang til det mest effektive rettsmidlet. Det finnes måter å beskytte seg mot misbruk av midlertidige tiltak. F.eks. kan det fastsettes ved avtale at midlertidige tiltak fra domstoler i land med mye korrupsjon, ikke

---

³⁴ Born (2001), s. 920.

³⁵ Wang (2003), s. 1074.

³⁶ Ibid, s. 1074-1075.

³⁷ Werbicki (2002-2003), s. 65.

er tilgjengelig for partene, men domstolene i disse landene vil neppe anerkjenne at partene trekker seg fra en slik domstolsbeskyttelse.³⁸

Hvis voldgiftsdomstolen er opprettet, vil den som regel være godt skikket til å avgjøre hva slags midlertidig tiltak som er passende i den spesifikke saken, fordi den allerede har god kjennskap til de rettslige og faktiske sidene ved saken. Dermed vil voldgiftsdomstolen også ha større forutsetning for å kunne skille ut de tiltakene som er begjært for å ødelegge saken, mot de tiltakene som er fremmet med en rettslig interesse.³⁹ Hvis parten velger å begjære tiltaket hos domstolen, kan partene på forhånd ha blitt enige om at de trenger godkjennelse fra voldgiftsdomstolen før det søkes om midlertidig tiltak fra domstolene. På den måte kan man filtrere bort onde hensikter, men dette kan føre til en tvist om hva som egentlig er avtalt mellom partene, og dermed stikke kjepper i hjulene for hele prosessen.⁴⁰

Til tross for ovennevnte kritikk, er det hevdet at det er nødvendig med et effektivt regime for midlertidig tiltak for å beskytte det som blir satt på spill i en voldgiftsprosess. UNCITRAL Sekretariatet har uttalt at et midlertidig tiltak kan være minst like viktig som den endelige voldgiftsdommen, hvis ikke enda viktigere.⁴¹

---

³⁸ Schaefer, s. 8.

³⁹ Lew (2003), s. 589.

⁴⁰ Schaefer, s. 8.

⁴¹ A/CN.9/460, s. 27-28.

4 Forholdet mellom domstolen og voldgiftsdomstolen når det gjelder midlertidige tiltak

4.1 Hvem skal pålegge midlertidige tiltak?

Det sentrale spørsmålet i forbindelse med midlertidige tiltak i internasjonal voldgift er hvem som skal ha myndighet til å pålegge partene slike tiltak.

Tradisjonelt var dette en oppgave som var ansett å ligge hos domstolene, men synet på dette har forandret seg de senere årene. UNCITRAL Arbitration Rules av 1976⁴² åpnet for at også voldgiftsdomstolen skal ha en slik myndighet, og i dag synes dette å være det allment akseptert.⁴³

Midlertidige tiltak i voldgift illustrerer samspillet mellom domstolene og internasjonal voldgift. Dette er en av de aspektene ved internasjonal voldgift som ikke slipper unna innblanding fra domstolen. Voldgiftsdommeren har ingen myndighet til å tvangsfullbyrde sine pålegg. Effektiviteten av midlertidige tiltak avhenger at de kan tvangsfullbyrdes. Det sentrale spørsmålet er hvordan man på best mulig måte skal regulere midlertidige tiltak sammen med behovet for tvangsfullbyrdelsen innenfor voldgiftssfæren.⁴⁴

4.2 Tre alternative måter å regulere forholdet mellom domstolen og voldgiftsdomstolen i påleggningen av midlertidige tiltak i internasjonal voldgift

Det ene alternativet er å gi domstolene en eksklusiv myndighet på dette området. Domstolen vil dermed tilby samme tiltak for voldgiftsparter som for parter som har

---

⁴² Se vedlegg 2.

⁴³ Schaefer, s. 3.

⁴⁴ Ibid, s. 5-6.

valgt å la rettstvisten gå for domstolen. Kun et fåtall av land har valgt denne løsningen, eks. Hellas,⁴⁵ Italia og Argentina.⁴⁶

Det andre ekstreme ytterpunkt er når det hører til voldgiftsdomstolens eksklusive myndighet å pålegge midlertidige tiltak i internasjonal voldgift, men at tvangsfullbyrdelsen skjer gjennom domstolen. Dette alternativet gjenspeiles i den vanlige voldgiftsprosessen hvor voldgiftsdommeren avsier en dom som hvis nødvendig blir tvangsfullbyrdet gjennom domstolene.⁴⁷

Ingen land har hittil implementert en slik løsning. Englands løsning er ganske nærme dette alternativet med modellen med domstolen som et subsidiært alternativ til voldgiftsdomstolen. Partene skal i første omgang henvende seg til voldgiftsdomstolen. Som en siste utvei kan partene gå til domstolen å kreve midlertidig tiltak.⁴⁸

Det siste alternativet gir partene fri tilgang til både domstolen og voldgiftsdomstolen når de ønsker å begjære midlertidig tiltak.⁴⁹ ML har valgt denne løsningen og dermed har mange land valgt å implementere denne løsningen i sitt land, bl.a. Norge.

4.3 *Channel Tunnel* dommen⁵⁰

Denne engelske dommen illustrerer den praktiske vanskeligheten som foreligger i forholdet mellom domstolen og voldgiftsdomstolen, selv om det foreligger en avtale mellom partene om at en eventuell tvist skal løses ved voldgift. I dette tilfellet var det i avtalen henvist til et regelsett som tvisten skulle løses etter. Det ga partene en rett til å søke om midlertidige tiltak hos domstolen før saken var overgitt til voldgiftsdomstolen,

---

⁴⁵ Ibid, s. 6.

⁴⁶ Wang (2003), s. 1092 (fn. 240 og 241).

⁴⁷ Schaefer, s. 6.

⁴⁸ Ibid.

⁴⁹ Ibid.

⁵⁰ Reymond (1993), s. 337 og 340-342; *Channel Tunnel Group Ltd vs. Balfour Beatty Construction Ltd* [1993] 2 W.L.R. 262 (HL).

uten at dette var i strid med voldgiftsavtalen. Det oppstod en tvist mellom partene, og i den forbindelse søkte den ene parten om midlertidige tiltak hos domstolen for å hindre den andre parten i å gjøre alvor i truslene sine om å suspendere arbeidet til tvisten var løst. The House of Lords fastslo at selv domstolen hadde en slik myndighet så var det ikke passende å bruke den i dette tilfellet. Hvis domstolen påla et midlertidig tiltak her, ville det føre til at det var lite igjen for voldgiftsdomstolen å avgjøre i denne saken. Midlertidig tiltak ville stride imot kontaktens oppbygning og ånden til internasjonal voldgift. Dommen gir dessverre liten veiledning for når domstolen kan pålegge midlertidige tiltak når voldgiftsavtalen gir den en slik myndighet.⁵¹

I denne saken ønsket ikke domstolene å blande seg inn i voldgiftsprosessen, men et annet problem som kan reise seg er hvis domstolen avviser en begjæring om midlertidige tiltak fordi det er i strid mot voldgiftsavtalen.⁵²

---

⁵¹ Werbicki (2002-2003), s. 68.

⁵² Ibid, s. 64.

5 Begrensninger i voldgiftsdomstolens myndighet i å pålegge midlertidige tiltak

5.1 Innledning

Det kan være mange grunner til at partene avtalte voldgift. Tvisten avgjøres av personer partene har særlig tillit til og som har gode faglige kvalifikasjoner.⁵³ Tidsbesparing er en annen fordel,⁵⁴ selv om dette ikke nødvendigvis reduserer kostnadene. Diskresjonen ved voldgift gjør at offentligheten unngås i større grad enn ved domstolen. Tvisten kan avgjøres i et nøytralt forum, og det kan være lettere å bevare gode relasjoner mellom partene.⁵⁵

Uavhengig av årsakene til hvorfor partene valgte voldgift, må de sies å ha en forventning om at tvisten skal bli løst utenfor domstolen. Voldgiftsdomstolens natur begrenser dens kompetanse,⁵⁶ og dermed er det nødvendig med domstolsassistanse i visse tilfeller. Hvis en voldgiftsdomstol kunne pålegge midlertidige tiltak like effektivt som domstolene, hadde ikke vært behov domstolsassistanse.⁵⁷

Forholdet mellom domstolen og voldgiftsdomstolen har blitt sammenlignet med en staffett. Før voldgiftsdomstolen er etablert er det domstolene som skal ha hånd om tvisten, men etter at den er etablert, overtar voldgiftsdomstolen tvisten, og etter at dom er avsagt, er det domstolene som har ansvar for tvangsfullbyrdelsen hvis det skulle vise seg å være nødvendig.⁵⁸

---

⁵³ NOU 2001:33, s. 22.

⁵⁴ Ibid.

⁵⁵ Ibid.

⁵⁶ Redfern (1995), s. 72-73.

⁵⁷ Schaefer, s. 7.

⁵⁸ Redfern (1995), s. 74-75.

5.2 Voldgiftsdomstolen har ingen kompetanse før den er oppnevnt

Særegenhetene ved voldgiftsprosessen gjør det nødvendig med assistanse fra domstolene. Det finnes ingen permanent voldgiftsdomstol som voldgiftssaker blir henvist til. En voldgiftsdomstol blir opprettet i hvert enkelt tilfelle enten ved en ad hoc voldgiftsdomstol eller gjennom en voldgiftsinstitusjon. Dette kan ta tid, og så lenge den ikke er etablert er det ingen som har myndighet til å pålegge midlertidige tiltak. Behovet for midlertidige tiltak er ofte størst på et tidspunkt hvor voldgiftsdomstolen ikke er oppnevnt enda. Det kan f.eks. være nødvendig å forhindre at dokumenter eller andre former for bevis blir borte.⁵⁹

5.3 Voldgiftsdomstolens funksjon

Kosta Melas dommen⁶⁰ fastslo at en voldgiftsdomstol ikke har kompetanse til å pålegge en part til å betale en sum penger til den andre parten ved en midlertidig dom som ikke avgjør noen spørsmål i tvisten. Under de tidligere voldgiftslovene i England har dommen blitt tatt til inntekt for at det ikke er innenfor voldgiftsdommerens kompetanse å pålegge midlertidige tiltak. Kritikerne av dommen har innvendt at hvis en voldgiftsdomstol har myndighet til å avsi en endelig dom som influerer forholdet mellom partene, hvorfor skulle ikke det å pålegge midlertidige tiltak inngå i voldgiftsdommerens kompetanse slik at voldgiftsdommen blir rettferdig og effektiv. *Kosta Melas* dommen representerer ikke gjeldende rett lenger i England.⁶¹

5.4 Voldgiftsdomstolen har ingen tvangfullbyrdelsesmyndighet

Som for voldgiftsavgjørelser reiser spørsmålet seg om hvordan avgjørelser om midlertidige tiltak skal bli tvangfullbyrdet. Voldgiftsdomstolen er primært avhengig av partenes frivillige oppfyllelsesvilje, men ofte vil man komme til kort med denne tilnærmingen.⁶²

---

⁵⁹ Wang (2003), s. 1061.

⁶⁰ *The Kosta Melas* [1981] 1 Lloyd's Rep 18 inntatt i Merkin, s. 93.

⁶¹ Werbicki (2002-2003), s. 65.

⁶² Schaefer, s. 7.

Det er bare domstolen som har myndighet til å bruke tvang ovenfor borgerne, og en tvangsfullbyrdelse av voldgiftsdomstolens midlertidige tiltak må derfor gå gjennom domstolen. Om dette begrenser effektiviteten av voldgiftsdomstolens midlertidig tiltak, avhenger derfor i stor grad på voldgiftsprosessen i seg selv, på loven som brukes i prosessen og om nasjonale domstoler har myndighet over parten som det midlertidige tiltaket er rettet mot og over det som skal tvangsfullbyrdes eller vedkommende parts formuesgoder.⁶³ Hvis dette ikke er regulert i nasjonal lovgivning, er det uklart i hvilken grad domstolen vil blande seg inn i voldgiftssfæren. Har voldgiftsavtalen gitt voldgiftsdomstolen myndighet til å pålegge midlertidige tiltak, kan en mulighet være å se på dette som et kontraktsbrudd som man kan kreve oppfylt gjennom domstolene.

5.5 Kan midlertidige tiltak tvangsfullbyrdes etter New York-konvensjonen?

New York-konvensjonen⁶⁴ er en av de mest suksessfulle og effektive konvensjonene i internasjonal voldgift. Den angir i hvilke tilfeller stater skal anerkjenne utenlandske voldgiftsdommer som bindende, og fullbyrde dem som innenlandske voldgiftsdommer.⁶⁵

Ordlyden i New York konvensjonen nevner ikke avgjørelser om midlertidige tiltak. Det foreligger bare en publisert dom om dette.⁶⁶ Den nektet å anvende New York-konvensjonen på avgjørelser om midlertidig tiltak. Dommen fastslo at en avgjørelse om midlertidige tiltak ikke omfattets av "voldgiftsdom" etter New York konvensjonen. Dommen begrunner dette med at avgjørelser om midlertidige tiltak har en midlertidig og prosessuell natur, og tar ikke sikte på å løse det rettslige forholdet mellom partene med en endelig virkning. Konvensjonen omfatter bare avgjørelser som bestemmer rettighetene og ikke en midlertidig eller prosessuell kjennelse. Dette standpunktet er

---

⁶³ Werbicki (2002-2003), s. 65.

⁶⁴ Convention on the Recognition and Enforcement of Foreign Arbitral Awards (New York-konvensjonen) inntatt i NOU 2001:33, s. 145-147. Se vedlegg 6.

⁶⁵ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 26.

⁶⁶ Kojovic (2001), s. 4; *Resort Condominiums International Inc. v. Ray Bolwell and Resort Condominiums(Australasia) Pty.Ltd. (RCI dommen)*, Supreme Court of Queensland (1993) 118 ALR 655.

kritisert.⁶⁷ Det er hevdet at dommen tar feil på dette punktet, fordi en avgjørelse om midlertidig tiltak tar nettopp sikte på å regulere rettighetene mellom partene på nåværende tidspunkt. En avgjørelse om midlertidige tiltak er riktignok ikke ”endelig” fordi den kan endres eller oppheves, men midlertidig og endelig er ikke nødvendigvis motstridende. En avgjørelse om midlertidig tiltak er midlertidig i.f.t. dommen, men endelig når det gjelder rettighetene mellom partene.

Det synes imidlertid som om flertallet mener at selv om det midlertidige tiltaket er pålagt i form av en voldgiftsavgjørelse, omfattes den ikke av New York konvensjonen.⁶⁸ Enkelte forfattere refererer til en upublisert amerikansk voldgiftsdom som sier at midlertidige tiltak omfattes av New York konvensjonen,⁶⁹ men i USA er dette omtvistet.⁷⁰ Etter dette må det sies at det ikke er avklart om konvensjonen omfatter midlertidige tiltak.

5.6 Voldgiftsdomstolen har ingen myndighet ovenfor tredjeparter

Voldgiftsdomstolen utleder sin myndighet fra voldgiftsavtalen mellom partene i tvisten. Voldgiftsavtalen binder bare partene som inngikk den, og har ingen effekt over tredjemenn.⁷¹ Dette betyr at voldgiftsdomstolen ikke kan pålegge et midlertidig tiltak som gjelder en tredjemenn, som f.eks. bestemme at en bank skal sperre en parts bankkonto, eller tvinge en tredjemann til å fremlegge bevis. I noen tilfeller kan dette omgås ved å f.eks. pålegge parten å overføre pengene i bankkontoen sin til en sperret konto. Når det gjelder bevis som er i besittelse av en tredjemann, kan voldgiftsdomstolen pålegge parten i voldgiftssaken å kreve dette fra tredjemannen. Det er imidlertid bare domstolen som har kompetanse til å rette midlertidige tiltak mot en tredjemann.⁷²

---

⁶⁷ Kojovic (2001), s. 4.

⁶⁸ Van Den Berg (2003), s. 143.

⁶⁹ Kojovic (2001), s. 4.

⁷⁰ Marchach (1999), s. 137.

⁷¹ Schaefer, s. 7.

⁷² Werbicki (2002-2003), s. 66.

6 Ex parte midlertidige tiltak

Om voldgiftsdomstolen skal ha myndighet til å pålegge ex parte midlertidige tiltak, er for tiden et kontroversielt spørsmål. Dette er tiltak som er gitt uten varsel til parten det er rettet mot, og uten at vedkommende part har fått uttale seg i den forbindelse. Den generelle begrunnelsen er at den parten tiltaket er rettet mot, ikke skal ha mulighet til å utføre handlinger som gjør tiltaket ubrukelig.⁷³ Begrunnelsen viser at ex parte midlertidige tiltak kan være fundamentalt viktige for at parten skal få oppfylt et eventuelt krav i henhold til en dom. Ex parte tiltak kan dermed sikre rettferdighet og effektivitet i internasjonal voldgift.⁷⁴

Årsaken til hvorfor partene valgte voldgift fremfor domstolen kan også begrunne hvorfor voldgiftsdomstolen skal kunne ilegge ex parte tiltak. Parten kan av forskjellige praktiske grunner være avskåret fra å begjære slike tiltak hos domstolen, f.eks. at parten ikke snakker språket som brukes av domstolen, og det vil være tungvint å leie inn advokater som snakker dette språket. Videre kan konfidensialitet, tvil over ekspertisen eller habiliteten⁷⁵ til den aktuelle domstolen, gjøre at parten ikke ønsker å blande inn domstolen.⁷⁶ Motstanderen hevder at siden domstolen uansett vil ha det siste ordet, vil det være nytteløst å gi voldgiftsdomstolen ex parte myndighet.⁷⁷

Hovedsynspunktet mot at voldgiftsdomstolen skal ha en slik kompetanse er at dette vil undergrave tilliten til voldgiftsinstituttet som bygger på avtale mellom partene.⁷⁸ En effektiv voldgiftsprosess er avhengig av enighet og samarbeid mellom partene. Hvis

---

⁷³ Derains (2003), s. 62; Castello (2003), s. 60.

⁷⁴ Castello (2003), s. 60.

⁷⁵ Derains (2003), s. 62.

⁷⁶ Castello (2003), s. 66.

⁷⁷ Derains (2003), s. 62.

⁷⁸ Van Houtte (2004), s. 89-90.

voldgiftsdomstolens myndighet til å ilegge ex parte midlertidige tiltak strekker seg for langt, vil motparten miste tiliten til voldgiftsprosessen.⁷⁹ Et vilkår om etterfølgende inter partes høringer og andre vilkår som ivaretar sikkerheten til den parten som tiltaket er rettet mot vil bøte på dette.⁸⁰

Kritikerne hevder at det ikke eksisterer et behov for at voldgiftsdomstolen innehar en slik myndighet, fordi det ikke vil være mulig å tvangsfullbyrde disse tiltakene øyeblikkelig uten domstolsassistanse.⁸¹ Hvis ex parte begjæringen hadde blitt rettet til domstolen med en gang, ville partene spart tid og ressurser.⁸² Det må imidlertid understrekes at det ikke alltid er nødvendig med tvangsfullbyrdelse, fordi parten som tiltaket er rettet mot av ulike grunner retter seg etter det. Dessuten er domstolen muligens mindre forutinntatte enn voldgiftsdomstolen, når den bare behandler tvangsfullbyrdelsen.⁸³

Det er innvendt av kritikerne at siden voldgiftsdomstolen ikke har kompetanse til å pålegge ex parte tiltak ovenfor tredjemenn, vil det uansett være et behov for domstolsassistanse ved slike tiltak. Dermed kan denne myndigheten ligge hos domstolen.⁸⁴ Tilhengerne av ex parte myndighet er enige i dette, men mener at domstolens kompetanse i denne sammenheng burde være begrenset til dette.⁸⁵

Videre er det sagt at ex parte myndighet hos voldgiftsdomstolene ikke ivaretar hensynene til lik behandling og partenes mulighet til å legge frem saken sin.⁸⁶ Dette argumentet vil imidlertid gjelde for domstolen som også har de samme hensynene liggende til grunn for sin prosess. Hvis de er tilstrekkelig for domstolen, burde det holde

---

⁷⁹ Derains (2003), s. 61.

⁸⁰ Castello (2003), s. 68.

⁸¹ Van Houtte (2004), s. 91-92.

⁸² Derains (2003), s. 62.

⁸³ Castello (2003), s. 67.

⁸⁴ Derains (2003), s. 62.

⁸⁵ Castello (2003), s. 69.

⁸⁶ Van Houtte (2004), s. 90; Castello (2003), s. 67; eks. ML art. 18.

for voldgiftsdomstolen også. Begrunnelsen til ex parte midlertidige tiltak viser at slike tiltak heller kan fremme hensynene om effektivitet og sikkerhet i både voldgifts- og domstolsprosessen.⁸⁷

De nevnte hensynene kan bli ivaretatt gjennom ulike vilkår som må være oppfylt for at voldgiftsdomstolen skal kunne utstede et slikt ex parte tiltak,⁸⁸ men i voldgift foreligger det imidlertid ikke en ankemekanisme.⁸⁹ Partenes avtale om bruk av voldgift, begrenser uansett deres rett til anke av voldgiftsdommen. Dessuten foreligger det ikke en ankeordning for ordinære midlertidige tiltak, og derfor mener tilhengerne av ex parte tiltak at dette argumentet ikke er holdbart.⁹⁰

Det er innvendt av kritikerne⁹¹ at en part som krever ex parte midlertidige tiltak lett vil kunne gi misledende opplysninger til voldgiftsdomstolen som kan påvirke den endelige avgjørelsen, men slik vil det også være for ex parte tiltak i sivile saker for domstolen. Det er de samme dommerne som tar stilling til både ex parte tiltaket og den endelige avgjørelsen, og dette argumentet er derfor kritisert. Derimot, kan dette heller føre til at det blir vanskeligere for partene å mislede voldgiftsdomstolen, fordi de kjenner saken så grundig fra før av.⁹²

---

⁸⁷ Castello (2003), s. 67.

⁸⁸ Ibid, s. 60 og 65-67.

⁸⁹ Derains (2003), s.62.

⁹⁰ Castello (2003), s. 67.

⁹¹ Van Houtte (2004), s. 92-93.

⁹² Castello (2003), s. 67-68.

7 UNCITRAL MODELLOV

7.1 Historien bak ML

UNCITRAL er et organ under FN som ble dannet i 1966, og har som formål å harmonisere ulike staters handelsrett. I 1976 utarbeidet UNCITRAL de såkalte UNCITRAL Arbitration Rules som et utfyllende regelsett for voldgift som i stor grad har blitt akseptert internasjonalt. I 1982 dannet UNCITRAL en arbeidsgruppe. Den besto av representanter fra en rekke stater, herunder både Norge og England, som skulle utarbeide en ML for internasjonal voldgift. ML var ferdig i 1985,⁹³ og dens formål er å bidra til en ensartet og sikker effektiv voldgiftlovgivning for å styrke og lette internasjonal handel. ML kan komme til anvendelse på både nasjonale og internasjonale tvister, hvis de enkelte landene ønsker det.

7.2 Status som ML land

ML skal tjene som et mønster for nasjonale lover om internasjonal voldgift som kan innføres helt eller delvis i de enkelte staters nasjonale lovgivning. For å oppnå status som ML-land kreves det at den nasjonale lovgivningen har benyttet ML som basis, at størsteparten av bestemmelsene i modelloven er inkludert, og at den nasjonale loven ikke inneholder bestemmelser som er uforenlige med moderne internasjonal voldgiftspraksis.⁹⁴

---

⁹³ NOU:33, s. 44.

⁹⁴ Ibid, s. 19.

7.3 Domstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak

7.3.1 ML art. 9

Art. 9 regulerer forholdet mellom domstolen og voldgiftsdomstolen når det gjelder midlertidige tiltak.⁹⁵ Bestemmelsen er basert på art. 26, 3.ledd i UNCITRAL Arbitration Rules.⁹⁶ I utgangspunktet skal ikke domstolen blande seg inn i voldgiftsprosessen med mindre det er uttrykkelig bestemt annet i ML,⁹⁷ og art. 9 gir domstolen en slik rett. Art. 9 introduserer modellen om et fritt valg for partene til å begjære det midlertidige tiltaket inn for domstolen eller voldgiftsdomstolen.

7.3.2 Voldgiftsavtalen er ikke et hinder for domstolsassistanse

Tidligere ble det hevdet⁹⁸ at partenes voldgiftsavtale ekskluderte partenes rettigheter til å begjære midlertidig tiltak fra voldgiftsdomstolen. Art. 9 avviser dette synspunktet ved å fastslå at det ikke er uforenlig med en voldgiftsavtale å begjære midlertidig tiltak fra voldgiftsdomstolen.⁹⁹

7.3.3 Fritt valg modellen

Først etter at voldgiftsdomstolen er etablert, kan partene velge om de vil begjære midlertidige tiltak hos domstolen, jfr. art. 9, eller hos voldgiftsdomstolen jfr. ML art. 17. Det er slått fast i praksis at det vil være særlig aktuelt med domstolsassistanse når voldgiftsdomstolen ikke er satt ned ennå.¹⁰⁰ Midlertidige tiltak ovenfor tredjemenn er det bare domstolen som kan pålegge.¹⁰¹ Domstolsalternativet pålegger ingen restriksjoner på parten som ønsker å henvende seg dit og det er ikke et behov med

---

⁹⁵ Sanders (2004), s. 83.

⁹⁶ Ibid.

⁹⁷ ML art. 5

⁹⁸ Sanders (2004), s. 83.

⁹⁹ Holtzmann (1989), s. 332.

¹⁰⁰ CLOUT; Yearbook Commercial Arbitration (2000), s. 541; Canada: British Columbia Supreme Court (Cohen J.), *TLC Multimedia Inc. v. Core Curriculum Technologies Inc.*, 6 July 1998.

¹⁰¹ Sanders (2004), s. 83.

tillatelse fra voldgiftsdommeren for å begjære midlertidige tiltak hos domstolen. En slik ordning maksimerer partsautonomien fullt ut.¹⁰²

7.3.4 Rekkevidden av domstolens myndighet

Ordlyden i art. 9 sier ingenting om formen eller hvilke typer midlertidige tiltak som domstolen kan pålegge. Arbeidsgruppen mente at det ikke var nødvendig å spesifisere dette nærmere,¹⁰³ men at omfanget av slike tiltak skal være vidt. Det er altså opp til domstolene i de enkelte landene å bestemme hvilke midlertidige tiltak og når de kan pålegges.¹⁰⁴ Arbeidsgruppen har gitt noen eksempler. Det kan dreie seg om tiltak for å sikre gjenstanden for tvisten eller sikre bevis, tiltak rettet mot tredjemenn og arrest. Etter praksis har også domstolen myndighet etter art. 9 til å pålegge midlertidig forføyning¹⁰⁵ og pålegge en tredjemann til å gi bevis.¹⁰⁶

Praksis har slått fast at midlertidig betyr at det må dreie seg om noe som blir gjort underveis i prosessen, før det er tatt en endelig avgjørelse på sakens faktiske sider. Avgjørende er om det dreier seg om sikkerhetsstillelse. Å pålegge en part kostnader kan ikke forstås som noe midlertidig. Det er f.eks. ikke i tråd med art. 9 å idømme kostnader i forbindelse med at saken blir utsatt,¹⁰⁷ men domstolen kan ha myndighet til å pålegge partene til å stille sikkerhet for kostnadene av saken.¹⁰⁸

---

¹⁰² Wang (2003), s. 1089

¹⁰³ Binder (2000), s. 67; A/CN.9/245, para. 188.

¹⁰⁴ Binder (2000), s. 120-121.

¹⁰⁵ CLOUT; Alvarez (2003), s. 18; Hong Kong: High Court (Kaplan J.) *Katran Shipping Co. Ltd. v. Kenven Transportation Ltd.*, 2 March 1991.

¹⁰⁶ CLOUT; Canada: Federal Court of Canada, Trial Division (Denault J.), *Delphi Petroleum Inc. v. Derin Shipping and Training Ltd.*, 3 December 1993.

¹⁰⁷ CLOUT; Yearbook Commercial Arbitration (2001), s. 325. Canada: Federal Court of Canada (Pinard J.) *Frontier International Shipping Corp. v. Tavros (The)* 23 December 1999.

¹⁰⁸ CLOUT; Hong Kong: High Court of Hong Kong Special Administrative Region, Court of First Instance (Findley J) *China Ocean Shipping Co, Owners of the M/V Fu Ning Hai v Whistler International Ltd, Charters of the M/V Fu Ning Hai*, 24 May 1999.

Hvis tiltaket ikke er midlertidig, må domstolen avvise begjæringen. En begjæring om at domstolen skal avgjøre de materielle sidene i tvist som foreligger til behandling hos en voldgiftsdomstol er ikke et midlertidig tiltak.¹⁰⁹

7.3.5 Kan partene ekskludere domstolens myndighet etter art. 9?

Under vedtagelsen av art. 9 ble det i UNCITRAL diskutert om partene kan bli enige om å ekskludere domstolens myndighet til å beordre midlertidige tiltak, eller om en slik avtale ville være ugyldig etter art. 9.

Fordelen med en slik ekskludering er at tvisteløsningsprosessen er helt konfidensiell, og til og med før voldgiftsdomstolen er satt ned, vil ethvert midlertidig tiltak bli administrert på en diskret måte.¹¹⁰

Art. 9 kan bli ansett for bare å være en hjemmel for domstolens kompetanse til å pålegge midlertidige tiltak i voldgiftssaker, og at dette er forenlig med at partene har blitt enige om å løse tvisten ved voldgift. Dermed må artikkelen forstås slik at den verken utelukker at partene kan ekskludere visse midlertidige tiltak fra domstolens myndighet, eller tillater at partene kan avtale en slik ekskludering.¹¹¹ Dette gir imidlertid ikke noe klart svar på spørsmålet.¹¹²

Sanders¹¹³ at hvis fritt valg modellen skal fungere fullt ut, burde ikke partene kunne begrense voldgiftsdomstolens myndighet til bare å gjelde visse midlertidige tiltak.

---

¹⁰⁹ CLOUT; Canada: Federal Court of Canada, Trial Division (Pinard, J.), *Relais Nordik v. Secunda Marine Services Limited*, 19 February 1988.

¹¹⁰ Binder (2000), s. 68.

¹¹¹ Holtzmann (1989), s. 346; A/40/17, para. 97.

¹¹² Sanders (2004), s. 83.

¹¹³ *Ibid*, s. 84.

7.3.6 Kan domstolen henwise partene til voldgiftsdomstolen?

En annen praktisk problemstilling dukker opp når partene i en voldgiftssak har begjært midlertidige tiltak hos domstolen. Burde den ha myndighet til å henwise partene tilbake til voldgiftsdomstolen med mindre voldgiftsavtalen er ugyldig etter ML art. 8?

ML og dens forarbeider gir ikke noe svar på dette. Sanders¹¹⁴ hevder at partenes frie valg etter ML burde bli opprettholdt hvis voldgiftsdomstolen er etablert, og det begjærte midlertidige tiltaket ikke hører til den domstolens eksklusive myndighet. I tråd med fritt valg modellen burde ikke domstolene ha en slik kompetanse.

7.3.7 Delkonklusjon

Art. 9 hjemler indirekte domstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak i internasjonal voldgift. Bestemmelsen fastslår modellen om fritt valg, og vil ha særlig betydning når voldgiftsdomstolen ikke er etablert, fordi da er det bare domstolen som kan begjære midlertidige tiltak.¹¹⁵ Etter art. 9 har domstolen en bred myndighet til å pålegge slike tiltak. Det er uklart om partene kan ekskludere domstolens myndighet på dette området, og det er også uklart om domstolen kan avvise en begjæring om midlertidige tiltak fra partene. Ser man disse to punktene i tråd med fritt valg modellen, bør de etter min mening begge besvares negativt. Domstolens myndighet etter art. 9 er derfor udetaljert, og skaper ikke nok klarhet om i hvilke tilfeller domstolen kan pålegge midlertidige tiltak i en internasjonal voldgiftssak, og dette hemmer effektiviteten av domstolens myndighet.

7.4 Voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak

7.4.1 ML art. 17

I henhold til art. 17 kan en part begjære voldgiftsdomstolen om å pålegge midlertidige tiltak mot den annen part. I den forbindelse kan voldgiftsdomstolen pålegge den

---

¹¹⁴ Ibid.

¹¹⁵ Binder (2000), s. 69.

begjærende part å stille nødvendig sikkerhet.¹¹⁶ Art. 17 er i det vesentlige basert på UNCITRAL Arbitration Rules art. 26, 1. og 2. ledd,¹¹⁷ og må skilles fra den ovennevnte art. 9.

7.4.2 Deklaratorisk bestemmelse

”Hvis ikke annet er avtalt av partene” indikerer at bestemmelsen er deklatorisk. Voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidig vedtak er derfor avhengig av at partene ikke uttrykkelig har avtalt at noe annet skal gjelde mellom dem. Det er ikke nødvendig at partene eksplisitt gir voldgiftsdomstolen denne myndigheten.¹¹⁸

7.4.3 Rekkevidden av voldgiftsdomstolens myndighet

”Etter begjæring fra en part” viser at voldgiftsdomstolen ikke har myndighet til å pålegge slike tiltak ex officio.

”Gjenstand for tvisten” angir rekkevidden av midlertidige tiltak som blir pålagt av voldgiftsdomstolen. I motsetning til domstolen, er voldgiftsdomstolen strengt bundet til voldgiftsavtalen. Den angir rekkevidden av voldgiftsdomstolens myndighet, herunder i påleggningen av midlertidige tiltak i hver enkelte tvist.¹¹⁹

Ordlyden i seg selv tyder på at voldgiftsdomstolens midlertidige tiltak er strengt begrenset til ”gjenstand for tvisten”,¹²⁰ og derfor har dette blitt tatt til inntekt for at f.eks. voldgiftsdomstolen ikke har hjemmel etter art. 17 til å pålegge sikkerhet for voldgiftskostnader.¹²¹ UNCITRAL Arbitration Rules art. 26 inneholder også denne begrensningen om ”gjenstand for tvisten”, men dette har ikke blitt tolket restriktivt i

---

¹¹⁶ Binder, Peter (2000), p. 4-022.

¹¹⁷ Holtzmann (1989), s. 531.

¹¹⁸ Ibid, s. 532.

¹¹⁹ Binder (2000), s. 117.

¹²⁰ Lew (2003), s. 597.

¹²¹ Redfern og Hunter (1999), p. 7-21 – 7-23: *Re Unione Stearinerie Lanza and Wiener [1917] 2 KB 558.*

praksis, og har ikke medført noe hinder for voldgiftsdomstolens myndighet.¹²² UNCITRAL¹²³ har derfor slått fast at ordlyden i art. 17 generelt sett ikke er forstått som en begrensning i voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak som den finner nødvendig. For å klargjøre dette, ble ”når det gjelder gjenstanden for tvisten” tatt ut av ordlyden i det nye utkastet til art. 17 i den 40. sesjonen til UNCITRALs Arbeidsgruppe.¹²⁴ Det ble understreket at endringen ikke innebar at gjeldende art 17 og UNCITRAL Arbitration Rules art. 26 ekskluderte tiltak som ikke direkte var relatert til tvistegjenstanden.¹²⁵ Dette utkastet klargjør imidlertid ikke situasjonen til sikkerhetsstillelse for kostnader.

Det finnes utallige typer midlertidige tiltak, og det var derfor vanskelig for ML å definere eller gi eksempler på ulike typer midlertidige tiltak. Forarbeidene til ML gir imidlertid en rekke eksempler på midlertidige tiltak som er omfattet av art. 17: oppbevaring, arrest eller salg av gjenstander som er gjenstand for tvisten, tiltak som er pålagt midlertidig for å bestemme og stabilisere forholdet til partene i et langsiktig prosjekt, sikring av bevis, påleggelses som skal beskytte forretningshemmeligheter og eiendoms informasjon, kunngjøring av pengegarantier.¹²⁶ Denne listen er ikke uttømmende, og det er ikke sagt at dette er de mest vanlige formene for midlertidige tiltak.¹²⁷

Det er dermed opp til ML-landene selv å bestemme hvilke midlertidige tiltak voldgiftsdomstolen kan pålegge. For at fritt valg modellen skal være suksessfull trenger voldgiftsdomstolene en bred myndighet til å pålegge midlertidige tiltak. Problemet er at de fleste land er nølende med å gi en slik bred myndighet til voldgiftsdomstolene.

---

¹²² A/CN.9/508, s. 15.

¹²³ A/CN.9/WG.II/WP.119, p. 41.

¹²⁴ A/CN.9/547, s. 18.

¹²⁵ A/CN.9/508, s. 15.

¹²⁶ Binder (2000) , s. 117.

¹²⁷ Holtzmann (1989), s. 531.

Delvis fordi det er liten mulighet for å anke, og delvis fordi art. 17 er deklarasjonsslik at parten kan avtale at voldgiftsdomstolen ikke skal ha en slik myndighet.¹²⁸

7.4.4 Nødvendighetsvilkåret

”Tiltak som voldgiftsretten ut fra tvistens gjenstand finner nødvendig” viser til at det ligger innenfor voldgiftsrettens eget skjønn å velge hvilken type midlertidig tiltak som er nødvendig.¹²⁹

Denne myndigheten er slått sammen med voldgiftsdomstolens kompetanse til å bestemme om den begjærende part skal stille sikkerhet, og i så fall hva som er en hensiktsmessig sikkerhet å kreve fra den begjærende part. Oppstår det skader som følge av det midlertidige tiltaket, vil disse skadene bli dekket av den begjærendes parts sikkerhetsstillelse.¹³⁰

7.4.5 Forholdet mellom art. 9 og 17

Siden både art. 9 og 17 regulerer midlertidige tiltak, synes det naturlig å redegjøre kort for forholdet mellom de. Art. 9 regulerer som nevnt domstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak, mens art. 17 som nevnt ovenfor regulerer voldgiftsdomstolens kompetanse til å bestemme midlertidige tiltak.¹³¹ Ingen av artiklene regulerer de prosessuelle aspektene rundt påleggingen av midlertidige tiltak.¹³²

Karakteren av art. 9 er i utgangspunktet forskjellig fra art. 17. Førstnevnte stadfester ikke uttrykkelig hvilke eller i hvilken grad domstolstiltak kan pålegges, men sier bare at det ikke strider mot voldgiftsavtalen at domstolen etter begjæring fra en av partene kan pålegge midlertidige tiltak. Domstolen har fått en vid myndighet til å bestemme hva som skal til for at tiltaket er gyldig og hvilke tiltak den kan ilegge.

---

¹²⁸ Wang (2003), s. 1091.

¹²⁹ Binder, s. 117.

¹³⁰ Ibid.

¹³¹ Binder (2000), s. 120.

¹³² Sanders (2004), s. 99.

Rekkevidden av art.17 er betydeligere innsnevret fordi voldgiftsdomstolens pålegg om midlertidig tiltak binder bare voldgiftspartene. Det må her spørres om hvor bundet partene er av et slikt pålegg fra voldgiftsdomstolen, fordi voldgiftsdomstolen ikke har myndighet til å tvangsfullbyrde pålegg om slike tiltak. Domstolene har imidlertid kompetanse til å pålegge midlertidige tiltak på parter som ikke er en del av voldgiften, og som kan tvangfullbyrdes gjennom det nasjonale rettssystemet. Etter dette synes rekkevidden til domstolen å være meget videre enn voldgiftsdomstolens rekkevidde, fordi art. 17 er begrenset til tiltak som gjelder gjenstand for tvisten som er nødvendig ut fra tvistens innhold.¹³³

I en voldgiftssak gikk saksøker til domstolen og skaffet en kjennelse om utleggsforretning, og i den anledning ble en stor sum penger betalt inn til domstolen. Saksøkte søkte om utsettelse av utleggsforretningen inntil utfallet av voldgiftssaken forelå, og om å få utleggsforretningen satt til side. Domstolen bestemte at prosessen med utleggsforretningen skulle utsettes, men nektet at den skulle bli satt til side. I den sammenheng slo domstolen fast at utleggsforretning klassifiseres som midlertidig tiltak etter art. 9. Art. 9 går foran art. 17 fordi art. 9 sier at det ikke er i strid med voldgiftsavtalen å begjære tiltak fra domstolen¹³⁴

Dermed må det spørres om behovet for art. 17 når art. 9 favner mye videre og når den går foran art.17. Her er det nødvendig å peke på den økte hastigheten av voldgiftsdomstolens pålegg om midlertidige tiltak. Midlertidige tiltak har som formål å ta vare på visse forhold og må også av domstolen bli behandlet raskt. I de fleste saker er det imidlertid mindre komplisert å overbevise voldgiftsdomstolen som "bare" behandler denne spesifikke saken til å begjære midlertidige tiltak. Det er den som er kjent med sakens omstendigheter. Domstolene er bare et slags sikkerhetsnett i bakgrunnen. For å

---

¹³³ Binder (2000), s. 120.

¹³⁴ CLOUT; Canada: British Columbia Supreme Court (Bouck J.) *Trade Fortune Inc. v. Amalgamated Mill Supplies Ltd.*, 25 February 1994.

ta vare på voldgiftsinstitusjonens integritet og for å hjelpe dens uavhengighet fra domstolene, er derfor art. 17 av en betydelig viktighet.¹³⁵

7.4.6 Forholdet mellom ML art. 17 art. 26, 1. og 2.ledd i UNCITRAL Arbitration Rules

I forbindelse med utformingen av art. 17 ble det gjort en rekke forandringer til UNCITRAL Arbitration Rules art. 26, 1. og 2. ledd Disse endringene ble gjort for å gjøre bestemmelsen klarere, og ikke for innskrenke eller utvide voldgiftsdomstolens kompetanse i forhold til UNCITRAL Voldgiftsregler.¹³⁶ Funksjonen til sistnevnte er å være mer detaljerte enn ML. ML skal være et rammeverk.

7.4.7 Delkonklusjon

Sammenlignet med art. 9 gir art. 17 voldgiftsdomstolen en mer innskrenket myndighet til å pålegge midlertidige tiltak. Art. 17 er likevel viktig for å ta vare på voldgiftsdomstolens selvstendige funksjon og for dens uavhengighet fra domstolen. Voldgiftsdomstolens myndighet etter gjeldende art. 17 er begrenset til tvistens gjenstand og tiltaket må være nødvendig. Art. 17 utgjør ingen stor realitetsforskjell til UNCITRAL Arbitration Rules art. 26. I likhet med domstolenes myndighet etter art. 9 er voldgiftsdomstolenes myndighet etter art. 17 uklar og utdelt.

7.5 Tvangsfullbyrdelse av midlertidig tiltak pålagt av voldgiftsdomstolen

7.5.1 Utkastet til gjeldende art. 17

ML hjemler ingen tvangsfullbyrdelsesmekanisme for midlertidige tiltak som er pålagt av voldgiftsdomstolen.

Et utkast fra 1982 til art. 17 inneholdt en bestemmelse om tvangsfullbyrdelse.¹³⁷

---

¹³⁵ Binder (2000), s. 120-121.

¹³⁶ Holtzmann (1989), s. 531.

¹³⁷ Ibid, s. 531.

Arbeidsgruppen bestemte seg senere for å ta bort denne bestemmelsen fordi den regulerte forholdet til nasjonal prosessrett og domstolen på en måte som arbeidsgruppen antok at de fleste ML landene ikke ville finne tilfredsstillende, og dermed ikke vedta bestemmelsen.¹³⁸ Under utformingen av art. 17 ble det hevdet at bestemmelsen har en praktisk verdi uten en tvangsfullbyrdelsesmekanisme.¹³⁹ I et notat fra sekretariatet er det sagt at et relevant moment for voldgiftsdomstolens endelige vurdering av tvisten, kan være om partene har fulgt dens pålegg om midlertidige tiltak.¹⁴⁰ Partene vil sannsynligvis etterkomme en voldgiftsdomstols avgjørelse om midlertidig tiltak. Voldgiftsdomstolen bestemmer ufallet av tvisten, og en part vil frykte en fiendtlig innstilling fra voldgiftsdomstolen hvis de ikke samarbeidet frivillig. Dette synspunktet er sterkt kritisert fordi det impliserer at voldgiftsdomstolen skal opptre fordomsfullt mot den parten som ikke følger avgjørelsen. Dette kan være en farlig holdning fordi voldgiftsdomstolen ikke nødvendigvis har gitt et passende midlertidig tiltak i den gitte saken.¹⁴¹

7.6 Midlertidig tiltak ex parte

Voldgiftsdomstolen har ingen hjemmel i ML til å pålegge midlertidige tiltak ex parte.

7.7 Konklusjon

Etter ML har partene et fritt valg mellom domstolen og voldgiftsdomstolen når de skal begjære midlertidige tiltak. Det synes som om de fleste forfattere synes at dette er den beste løsningen.¹⁴² Før voldgiftsdomstolen er etablert, er det bare domstolen som kan pålegge midlertidige tiltak. Fritt valg modellen vil riktignok kunne ha stor betydning for partene når voldgiftsdomstolen er opprettet, og dette samsvarer bra med partsautonomien som står sterkt i voldgiften. Partsautonomien er også ivaretatt gjennom deklarasjonelle bestemmelser, men dette kan føre til at partene avtaler seg bort fra fritt

---

¹³⁸ Ibid.

¹³⁹ Ibid, s. 547.

¹⁴⁰ Ibid, s. 531.

¹⁴¹ Binder (2000), s. 118-119.

¹⁴² Eks. Shaefer, Wang (2003) og Werbicki (2002-2003)

valg modellen. Det kan som nevnt være mange grunner til at partene valgte voldgift, og dette kan medføre et ønske om å beholde saken innenfor voldgiftssfæren også når det kommer til midlertidige tiltak. Dessuten vil et fritt valg kunne sikre effektiviteten av de midlertidige tiltakene ved at partene selv avgjør hvor det vil være mest effektivt å begjære tiltaket.

Som nevnt ovenfor er rekkevidden av domstolens og voldgiftsdomstolens myndighet etter ML uklar når det gjelder midlertidige tiltak. Dette medfører også uklarhet i forholdet mellom dem, og begrenser effektiviteten til de midlertidige tiltakene. Dessuten har voldgiftsdomstolen ikke myndighet til å pålegge ex parte tiltak. Voldgiftsdomstolen er den som er best skikket til å ta avgjørelser om midlertidige tiltak ut fra en ekspertise synspunkt. Det er den som sitter med all kunnskapen om voldgiftssaken. Fritt valg modellen blir ikke utnyttet fullt ut og begrenses av ML, fordi voldgiftsdomstolen er gitt en mer innskrenket myndighet i art. 17 enn domstolen etter art. 9. Hvis det hadde vært mer likevekt i forholdet mellom voldgiftsdomstolen og domstolen, hadde fritt valg modellen vært enda mer reelt.

Til tross for at det er hevdet at det ikke alltid er behov for tvangsfullbyrdelse av midlertidige tiltak, vil mangelen på en slik mekanisme for voldgiftsdomstolens midlertidige tiltak, redusere betydningen av fritt valg modellen. Dette medfører at fritt valg modellen egentlig bare gir et alternativ hvis man ønsker å true med tvangsfullbyrdelse, nemlig domstolen.

Det er foreslått at den mest effektive løsningen kanskje ville være en kombinasjon av § 9 og § 17. Parten burde begjære tiltaket både innenfor domstolen og voldgiftsdomstolen. Hvis parten ikke etterfølger det pålagte tiltaket, kan den andre parten direkte begjære tvangsfullbyrdelse hos domstolen. Men det ville være opp til domstolen å vurdere om de har kompetanse til å pålegge det midlertidige tiltaket når samme tiltak er til vurdering hos den internasjonale voldgiftsdomstolen.¹⁴³

Jeg synes imidlertid ikke at dette er en tilfredsstillende løsning fordi dette innebærer en dobbeltbehandling, noe som ikke er spesielt ressursbesparende. I tillegg kan det

---

¹⁴³ Binder (2000), s. 121.

medføre uklarheter hvis de skulle komme til motsatte standpunkt. Etter min mening vil en revidering og oppdatering av ML på disse områdene være en bedre løsning. Som nevnt nedenfor er et slikt arbeid allerede påbegynt.

8 Endring av ML

8.1 Utkastene til ML art. 17 og art. 17 bis¹⁴⁴

I forbindelse med MLs 15 års jubileum i 2000, ble det i 1999 bestemt at MLs omfang og virkninger skulle vurderes.¹⁴⁵ Det ble også startet en diskusjon om ideer og forslag til forbedringer av bl.a. ML, heriblant spørsmål knyttet til tvangfullbyrdelsen av midlertidige tiltak. Dette arbeidet ble overlatt til arbeidsgruppe II (her kalt arbeidsgruppen).¹⁴⁶ I 2000 kom den frem til at det skulle lages et utkast, art. 17 bis, for å tilby en tvangfullbyrdelsesmekanisme gjennom domstolen for midlertidige tiltak pålagt av voldgiftsdomstolene. I 2001 fortsatte Arbeidsgruppen å revidere utkastet til art. 17 bis, samtidig som de begynte å revidere art. 17 som regulerer rekkevidden av voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak. Sistnevnte bestemmelse fikk et tillegg om ex parte midlertidige tiltak.¹⁴⁷ Arbeidsgruppen har møttes jevnlig for å arbeide med denne revideringen som fortsatt ikke er ferdig. Det siste revideringsarbeidet er sekretariatet utarbeidelse av utkastene¹⁴⁸ som delvis ble behandlet Arbeidsgruppens sesjon i september 2004.¹⁴⁹

---

¹⁴⁴ Se vedlegg 3.

¹⁴⁵ A/CN.9/460.

¹⁴⁶ A/CN.9/545, s.3.

¹⁴⁷ A/CN.9/547, s.3.

¹⁴⁸ A/CN.9/WG.II/WP.131, s.2.

¹⁴⁹ A/CN.9/569

8.2 Voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak

8.2.1 Nytt utkast til art. 17

1. ledd samsvarer med gjeldende art 17 som fastslår at voldgiftsdomstolen har myndighet til å pålegge midlertidige tiltak. I det nye utkastet er som nevnt ”gjenstand for tvisten” tatt ut.¹⁵⁰

8.2.2 Rekkevidden av voldgiftsdomstolens myndighet

I motsetning til gjeldende art. 17, inneholder 2. ledd i det nye utkastet en definisjon av midlertidige tiltak samt en utfyllende liste over midlertidige tiltak som skal være tilgjengelige for voldgiftsdomstoler. Det forelå enighet i Arbeidsgruppen om nødvendigheten av en klargjøring av rekkevidden til voldgiftsdomstolens myndighet. Behovet for fleksibilitet skal bli ivaretatt gjennom en vid bestemmelse.¹⁵¹ Til tross for at listen er uttømmende, er den så vid at den dekker alle formålene med midlertidige tiltak.¹⁵²

Etter utkastet er midlertidige tiltak et hvert midlertidig tiltak, enten i form av en voldgiftsdom eller i en annen form, som på hvilket som helst tidspunkt før domsavsigelsen av tvisten pålegger en part å (a) opprettholde eller gjenopprette status quo i påvente av at tvisten skal bli avgjort, (b) forebygge eller unnlate handlinger som formodentlig vil foranledige nåværende eller overhengende fare, eller som påvirker voldgiftsprosessen i seg selv, (c) anskaffe midler som bevarer formuesgoder som muligens vil oppfylle den påfølgende dommen, (d) bevare bevis som kan være relevant og vesentlig for avgjørelsen av tvisten.

8.2.3 Voldgiftsdomstolens øvrige myndighet

Bestemmelsen om voldgiftsdomstolens kompetanse til å pålegge sikkerhetsstillelse for tiltakene i gjeldende ML art. 17, er videreført i utkastets 4. ledd. Voldgiftsdomstolen har

---

¹⁵⁰ Van Den Berg (2003), s. 121; A/CN.9/508, s. 14.

¹⁵¹ A/CN.9/468, s. 17.

¹⁵² A/CN.9/545, s. 9.

etter utkastets 6. ledd fått myndighet til å rette, endre og bringe tiltaket til opphør. Bestemmelsen må sees i sammenheng med begjærende parts løpende informasjonsplikt om omstendigheter rundt tiltaket etter 5. ledd. Voldgiftsdomstolen har fått myndighet til å pålegge begjærende part et objektivt erstatningsansvar i 6 bis, for den annen parts tap i forbindelse med tiltaket som er begjært.

8.2.4 Krav til begjærende part

Begjærende part må godtgjøre at det er sannsynlig at skaden ikke kan erstattes hvis det ikke blir pålagt et midlertidig tiltak, og at en slik skade vesentlig oppveier den skade som sannsynligvis vil inntreffe den parten som tiltaket retter seg mot. I tillegg må parten etter litra (b) godtgjøre at det er en rimelig mulighet for at den begjærende part vil vinne på de faktiske omstendighetene, men at enhver avgjørelse i forbindelse med dette ikke skal påvirke skjønnet til voldgiftsdomstolen når de tar senere avgjørelser.

8.2.5 Delkonklusjon

Ukastet spesifiserer hvilke midlertidige tiltak voldgiftsdomstolen kan pålegge, og klargjør grensen mellom voldgiftsdomstolens og domstolens myndighet på dette området,¹⁵³ slik at fritt valg modellen kan bli mer effektiv.

Etter utkastet er det også uttrykkelig nevnt hva slags krav som er stilt til den begjærende part, og vedkommende kan også bli objektivt erstatningsansvarlig i anledning tiltakene den krever. Dette vil være med på å hindre misbruk av slike tiltak.

Arbeidsgruppen rakk ikke å drøfte det siste utkastet til art. 17 sist den møttes til sesjon, men mest sannsynlig vil den bli drøftet ferdig når Arbeidsgruppen møtes igjen i januar 2005, slik at det kan bli endelig godkjent av UNCITRAL.

---

¹⁵³ Wang (2003), s. 1096.

8.3 Tvangsfullbyrdelse - Utkast til ML art. 17 bis

8.3.1 Domstolens myndighet til å tvangsfullbyrde midlertidige tiltak pålagt av voldgiftsdomstolen

Art. 17 bis er et resultat av praksis etter New York konvensjonen og av MLs bestemmelser om anerkjennelse og tvangsfullbyrdelse av voldgiftsdommer.¹⁵⁴

Etter denne bestemmelsen skal midlertidige tiltak som er pålagt av en voldgiftsdomstol være anerkjent som bindende. Med mindre voldgiftsdomstolen har bestemt annet, skal tiltaket etter begjæring til den kompetente domstol, bli tvangsfullbyrdet uavhengig i hvilket land det ble pålagt. Det må således ikke være et ML-land for at bestemmelsen skal komme til anvendelse.¹⁵⁵ Bakgrunnen for bestemmelsen er at UNCITRAL mener det er et særskilt behov for en slik ”cross border” tvangsfullbyrdelse av midlertidige tiltak i internasjonal voldgift.¹⁵⁶ Voldgiftsdomstolens sete vil ofte være i et ”nøytralt” land, slik at partenes formuesgoder vil være oppbevart et eller flere land. Domstolen vil som regel neppe tvangsfullbyrde midlertidige tiltak som er pålagt av domstoler i andre land uten en gjensidig avtale om dette, og det er enda mer usannsynlig at domstolene vil tvangsfullbyrde slike tiltak pålagt av voldgiftsdomstoler i andre land. Det kan synes som om den eneste måten å løse dette på, er å begjære det midlertidige tiltaket inn for domstolen i det landet motpartens formuesgoder befinner seg, men en ”cross-border” tvangsfullbyrdesmekanisme som utkastet i art. 17 bis tilbyr, løser dette dilemmaet.

8.3.2 Domstolens myndighet til å nekte tvangsfullbyrdelse av slike tiltak

2. ledd slår fast en rekke grunner som fører til at domstolen må avvise en begjæring om tvangsfullbyrdelse av midlertidige tiltak som er ilagt av en voldgiftsdomstol. Hensikten er å begrense antall omstendigheter som medfører at domstolen må avvise anerkjennelse og tvangsfullbyrdelse.

---

¹⁵⁴ Van Den Berg (2003), s. 143.

¹⁵⁵ A/CN.9/545, s. 29.

¹⁵⁶ A/CN.9/468, s. 14.

Arbeidsgruppen drøftet flere ulike syn på hvordan den skulle gi domstolen myndighet til å nekte anerkjennelse eller tvangsfullbyrdelse av et midlertidig sikringstiltak.¹⁵⁷ Til slutt kom den frem til at domstolen kan nekte dette hvis parten som det midlertidige tiltaket retter seg mot, kan bevise at det er grunn til å tro at det foreligger grunner som nevnt i ML art. 36, 1. ledd. Den angir en rekke grunner til at en voldgiftsdom ikke skal anerkjennes eller tvangsfullbyrdes. Dette er de samme grunner som er nedfelt i New York konvensjonen art. V, 1. ledd.

Henvisningen til ML. art. 36 er kritisert fordi midlertidige tiltak i sin natur er annerledes enn voldgiftsdommer. ML art. 36 passer dermed ikke så godt til å bli anvendt på midlertidige tiltak. Fordelen med en slik henvisning er at ML art. 36 er godt innarbeidet i ML-landene og at man vet at dette virker i praksis. Dessuten kan midlertidige tiltak bli gitt i form av en midlertidig voldgiftsdom.

Hvis motparten ikke har etterfulgt et pålegg om sikkerhetsstillelse for tiltaket, det midlertidige tiltaket har opphørt eller er utsatt, kan domstolen nekte å anerkjenne og tvangsfullbyrde tiltaket.

Domstolen kan også nekte dette hvis den finner at det midlertidige tiltaket ikke er forenlig med dens myndigheten gitt i medhold av lov. Unntak kan gjøres hvis domstolen omgjør det midlertidige tiltaket slik at det samsvarer med dens myndighet, med formål å tvangsfullbyrde tiltaket og uten å modifisere på substansen av det. Hvis gjenstanden for tvisten gjør det umulig at voldgiften settes under et lands rett, jfr. ML art. 36, 1. ledd, litra (b), (i), kan domstolen nekte å anerkjenne eller tvangsfullbyrde tiltaket.

8.3.3 Domstolen har ikke myndighet til å ta stilling til de materielle spørsmålene

Utkastet understreker at domstolen ikke skal ta stilling til de materielle spørsmålene i tvisten. Den skal kun utøve sin myndighet i forbindelse med anerkjennelsen og tvangsfullbyrdelsen av tiltaket. Parten som begjærer anerkjennelsen eller

---

¹⁵⁷ A/CN.9/468, s. 14.

tvangfullbyrdelsen eller som har fått et slikt tiltak mot seg, skal straks informere domstolen om opphevelse, utsettelse eller modifisering av tiltaket.

8.3.4 Domstolenes myndighet til å pålegge en part å stille sikkerhet

Domstolen kan pålegge den begjærende part å stille nødvendig sikkerhet med mindre voldgiftsdomstolen allerede har tatt en avgjørelse på dette eller hvorvidt slikt pålegg er nødvendig for å beskytte rettigheter til tredjeparter.

8.3.5 Delkonklusjon

Art 17 bis tilbyr en etterlengtet tvangfullbyrdelsesmekanisme for tiltak som er pålagt av voldgiftsdomstolen. Voldgiftsdomstolens pålegg om midlertidige tiltak er bindende og skal tvangfullbyrdes uavhengig av hvilket land de ble pålagt i. En slik "cross-border" tvangfullbyrdelsesmekanisme styrker fritt valg modellen fordi det ligger en reell trussel om tvangfullbyrdelse bak voldgiftsdomstolens midlertidige tiltak, og er et spesielt viktig bidrag til internasjonal voldgift.

Forøvrig vil jeg bemerke at en henvisning til ML art. 36 er en god løsning, fordi det gir en uniform løsning som kan effektivisere internasjonal voldgift. Siden art. 36 samsvarer med New York-konvensjonen, vil mange land være godt kjent med bestemmelsen fra før av. Art. 17 bis vil derfor være lett å implementere, og er allerede godt innarbeidet når det gjelder voldgiftsdommer.

Arbeidsgruppen rakk ikke å drøfte art. 17 bis i forrige sesjon, og det gjenstår å se om den vil bli drøftet ferdig i januar 2005, slik at ML-landene kan implementere denne bestemmelsen.

8.4 Ex parte midlertidige tiltak

8.4.1 Voldgiftsdomstolens myndighet etter nytt utkast til art. 17, 7. ledd

7. ledd gir voldgiftsdomstolen adgang til å pålegge ex parte midlertidige tiltak.

Bestemmelsen er deklarasjonsartikkel, og partene kan dermed avtale at dette ikke skal gjelde for deres tvist. ML har ingen tilsvarende bestemmelse.

8.4.2 Krav om risiko

Før påleggelsen av et ex parte midlertidig tiltak må det foreligge en risiko for at den parten som tiltaket er rettet mot forhindrer hensikten med det. I slike situasjoner kan den begjærende parten sende søknad til voldgiftsdomstolen uten å gi beskjed til den andre parten, og begjære et foreløpig tiltak som pålegger motparten å bevare status quo inntil voldgiftsdomstolen har hørt denne parten og avgjort søknaden.

8.4.3 Vilkår som skal ivareta partenes sikkerhet

For å bøte på overtramp mot parten som ex parte midlertidig tiltaket er rettet mot, må en del vilkår etter utkastet være oppfylt for å ivareta vedkommende parts sikkerhet. Etter at en voldgiftsdomstol har tatt en avgjørelse om det skal pålegge midlertidig tiltak, skal den gi øyeblikkelig varsel til den parten som tiltaket er rettet mot, jfr. litra d, og vedkommende part skal få anledning til å få presentert sitt syn på saken i løpet av de 48 timene etter at varsel om tiltaket er gitt, jfr. litra e.

Hovedregelen er at ex parte tiltaket skal opphøre etter 20 dager fra den dato tiltaket ble pålagt av voldgiftsdomstolen, jfr. litra f, for å hindre for store overgrep mot den parten tiltaket er rettet mot.

Voldgiftsdomstolen har myndighet til å kreve at den begjærende part stiller sikkerhet for ex parte tiltaket, jfr. litra g.

Inntil parten som tiltaket er rettet mot skal presentere saken sin under litra (e), har den begjærende part fortsatt plikt til å informere voldgiftsdomstolen om alle omstendigheter som kan være relevant for voldgiftsdomstolen i sin avgjørelse av om slikt foreløpig tiltak skal gis i henhold til 7. ledd, litra c.

8.4.4 Delkonklusjon

Utkastet har gitt voldgiftsdomstolen hjemmel til å pålegge ex parte midlertidige tiltak. Dette er som nevnt et meget kontroversielt tema, og arbeidsgruppen brukte hele forrige sesjon på å drøfte bestemmelsene i utkastet til art. 17 som regulerer ex parte tiltak. Det

ble ikke avklart om voldgiftsdomstolene i det hele tatt skal ha denne myndigheten, og dette skal arbeidsgruppen fortsette å drøfte i sin neste sesjon i januar 2005.

Etter min mening vil en slik myndighet være nødvendig fordi dette vil effektivisere fritt valg modellen ytterligere. Det gir voldgiftsdomstolen en bredere myndighet, noe som øker realiteten av voldgiftsdomstolen som et fullverdig alternativ til domstolen. Videre synes det som at sikkerheten til parten som ex parte tiltaket er rettet mot, vil bli godt nok ivaretatt gjennom alle de vilkårene som foreligger i utkastet til art. 17.

8.5 Konklusjon

Utkastet til art. 17 og 17bis reviderer ML på helt sentrale områder. Art. 17 er ansett som et viktig bidrag til å definere å klargjøre voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak som effektiviserer fritt valg modellen, i motsetning til gjeldende art. 17 som er generell og som gir liten veiledning.¹⁵⁸ Den tilbyr også en kontroversiell, men effektiv regulering av ex parte tiltak. Arbeidet regnes som verdifullt og et stort steg i retning av å løse problemene som midlertidige tiltak reiser i internasjonal voldgift.¹⁵⁹

I art. 17 bis er det laget en "cross-border" tvangfullbyrdelsesmekanisme for midlertidige tiltak pålagt av domstolen. Dette har vært savnet for å gjøre midlertidige tiltak effektive. Det kan spørres om effektiviteten av denne tvangfullbyrdelsesmekanismen. Etter å ha fått igjennom en begjæring om midlertidig tiltak hos voldgiftsdomstolen, må parten deretter gå til domstolen som må sette seg inn i saken. Dette vil muligens gå saktere enn hvis parten hadde gått direkte til domstolen til å begynne med.

Utfordringen fremover er å få et endelig utkast som ML-landene vil implementerer. Problemet med en slik ML er at det er mange politiske kompromisser som skal gjøres mellom landene, og det er ikke alltid at den mest effektive løsningen kommer i høysete. Likevel er dette et stort steg på veien mot en uniform og effektiv regulering av midlertidige tiltak i internasjonal voldgift.

---

¹⁵⁸ Wang (2003), s. 1096.

¹⁵⁹ Ibid, s. 1097.

9 Norge – gjeldende rett

9.1 Tvml kap. 32

Tvistemålsloven kap. 32 regulerer voldgift. Loven ble vedtatt i 1915, og de vesentligste deler av den, blant annet kapittel 32, trådte i kraft 1. juli 1927. Voldgiftsreglene har vært gjenstand for relativt få endringer siden da. De er relativt knappe, og en rekke sentrale problemstillinger i voldgiften er ikke regulert i det hele tatt. I de sistnevnte tilfellene kan det ikke presumeres at bestemmelsene skal suppleres med prosessreglene for domstolen. I utgangspunktet står voldgiftsdomstolen her fritt ved løsningen dersom partene ikke har avtalt annet. Kap. 32 er lite systematisk og noen av bestemmelsene regulerer flere forhold.¹⁶⁰

Tvistemålsloven kap. 32 regulerer både nasjonale og internasjonale tvister.¹⁶¹ Det er sikker rett at disse voldgiftsreglene bare kommer til anvendelse når voldgiftsstedet er avtalt til å være i Norge og på voldgiftsdommer avsagt i Norge.¹⁶² 10. juli 1961 ratifiserte Norge New York-konvensjonen. *Tvistemålsloven* og *tvangsløven* ble i den anledning endret slik at utenlandske voldgiftsavgjørrelser som omfattes av konvensjonen har bindende virkning også i Norge.^{163 164}

9.2 Domstolens kompetanse til å pålegge midlertidig sikring

Tvistemålsloven kap. 32 inneholder ingen bestemmelser som regulerer dette. I norsk rett må det skilles mellom midlertidig tiltak og midlertidig sikring. Etter norsk gjeldende rett

---

¹⁶⁰ NOU 2001:33, s. 39 og 43; Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 22.

¹⁶¹ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 23; Moss (1999), s. 42.

¹⁶² Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 29; Schei (1998), s. 1167; Mæland (1988), s. 249.

¹⁶³ *Tvml.* § 168, 2. punktum, jfr. § 167 og *tvangsl* § 4-1, litra (f).

¹⁶⁴ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 11.

er det ikke noe som heter midlertidig tiltak. Krav om midlertidig sikring må fremmes for domstolene med hjemmel i *tvangsl. kap. 14* (arrest) eller *15* (midlertidig beføyelser) eller i en eventuell annen hjemmel.¹⁶⁵ I henhold til rettspraksis kan domstolen (ved namsretten) ta stilling til begjæring om midlertidig sikring i voldgiftssaker, men den kan ikke avgjøre underliggende rettsspørsmål i en voldgiftssak med mindre begge parter samtykker til dette.¹⁶⁶

9.3 Voldgiftsdomstolens kompetanse til å pålegge midlertidige tiltak i internasjonal voldgift

Tvistemålsloven kap. 32 regulerer ikke voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak i internasjonal voldgift. Avgjørende for om voldgiftsdomstolen har en slik kompetanse, vil derfor være hva partene har avtalt seg imellom.¹⁶⁷ Hvis slik avtale ikke foreligger, har ikke voldgiftsdomstolen en slik myndighet. I slike tilfeller må partene begjære midlertidig sikring for domstolene, enten i form av arrest eller midlertidig beføyelse.

9.4 Midlertidig tiltak ex parte

Voldgiftsdomstolen har ikke hjemmel for å ilegge midlertidige tiltak ex parte etter *tvistemålsloven* kap. 32.

9.5 Konklusjon

Gjeldende rett i Norge er sammenlignet med ML helt utdatert på dette området. Den regulerer ingen av de sentrale problemstillingene i oppgaven. Partene må gå til domstolen som kan ilegge midlertidig sikring etter sivilrettslige regler. Hvis partene som har valgt å ha voldgiftssete i Norge ikke har avtalt annet, kan det derfor være vanskelig å få pålagt midlertidige tiltak, noe som igjen vil medføre et mindre effektiv voldgift.

---

¹⁶⁵ NOU 2001:33, s. 97.

¹⁶⁶ LB 1997, s. 206.

¹⁶⁷ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 48.

10 Norge – ny lov

10.1 Voldgiftsloven

Justisdepartementet presenterte et lovforslag for lov om voldgift i desember 2003 som ble godkjent i statsråd samme dag.¹⁶⁸ Loven ble vedtatt i Stortinget i mars 2004¹⁶⁹, og forventes å tre i kraft 1. januar 2005. *Voldgiftsloven* skal erstatte *tvistemålsloven* kap. 32.

Loven gjelder voldgift som finner sted i Norge. Både nasjonale og internasjonale tvister er omfattet. Formålet med loven er å gjøre reglene lett tilgjengelig og ivareta brukernes behov for forutberegnlighet. Loven er tilpasset utviklingen på det internasjonale voldgiftsinstituttets område for at Norge skal være et sentral forum for internasjonal voldgift. Den systematisk og innholdsmessig basert på UNCITRAL ML for internasjonal voldgift.¹⁷⁰

10.2 Domstolens kompetanse til å pålegge midlertidig sikring

10.2.1 Voldgiftsloven § 8

§ 8 bygger på ML art. 9. Tilsvarende bestemmelse finnes ikke i *tvistemålsloven*, men reglene samsvarer med gjeldende rett. Bestemmelsen gjelder også når voldgift finner sted i utlandet eller når voldgiftsstedet ikke er bestemt, jfr. § 1. 2. ledd¹⁷¹ § 8 er preseptorisk, jfr. § 1, 3. ledd.¹⁷²

---

¹⁶⁸ Ibid, s.7.

¹⁶⁹ Besl.O.nr. 60 (2003-2003) < <http://www.stortinget.no/temp/res-484640-01.html>>

¹⁷⁰ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 7.

¹⁷¹ Ibid, s. 90-91.

¹⁷² NOU 2001:33, s. 91.

Bestemmelsen slår uttrykkelig fast at domstolen har myndighet til å beslutte bruk av midlertidig sikring etter *tvangsloven* kap. 14 og 15 i tvister som hører under voldgift. Det følger således av bestemmelsen at hvis en part begjærer midlertidig sikring hos domstolen, har parten fortsatt retten i behold til å påberope seg voldgiftsavtalen som et rettergangshinder.¹⁷³

10.3 Delkonklusjon

§ 8 hjemler domstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak i internasjonal voldgift. Den utgjør ingen realitetsforskjell til ML art.9. Dette medfører at § 8 må tolkes i lys av art. 9 og at de samme problemene som reiser seg ved art. 9 også kommer til syne i § 8.

10.4 Voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidig tiltak

10.4.1 Voldgiftsloven § 19

Bestemmelsen må ikke blandes sammen med § 8 som regulerer domstolens kompetanse til å treffe midlertidig sikring. Voldgiftsdomstolen har ikke kompetanse til beslutte midlertidig sikring etter tvangsl.¹⁷⁴ § 19, 1. ledd tilsvarer ML art. 17, og er deklarasjonsisk, jfr. 4. ledd.

Etter § 19 kan voldgiftsdomstolen etter krav fra en part gi pålegg om midlertidige tiltak som er nødvendig for å sikre partens interesser i internasjonal voldgift, dvs, de krav de fremmer. Både tvistemålsutvalget, alle høringsinstansene og departementet var enige i dette.¹⁷⁵ En beslutning fra voldgiftsdomstolen kan ikke tvangsfullbyrdes, og vil derfor ikke kunne gi den samme sikkerheten som en midlertidig forføyning ved namsretten vil gi.¹⁷⁶ Likevel vil § 19 ha betydning fordi den gir autoritet til voldgiftsrettens beslutninger om slike tiltak. Det skal mye til at en part velger å se bort fra en slik

---

¹⁷³ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 90-91.

¹⁷⁴ NOU 2001:33, s. 91.

¹⁷⁵ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 48.

¹⁷⁶ Ibid, s. 48-49.

avgjørelse av voldgiftsdomstolen. Utvalget la også vekt på at ML har en slik bestemmelse, og at alle ML-land har fulgt opp ML på dette punktet.¹⁷⁷

10.4.2 Rekkevidden av voldgiftsdomstolens myndighet

Som ML art. 17 gir ikke § 19 noen nærmere anvisning på hva slags midlertidige tiltak som voldgiftsdomstolen kan pålegge. Den stiller bare et krav om at voldgiftsdomstolen må finne tiltaket nødvendig ut fra tvistens innhold. ”Tvistens innhold” var ikke med i tvistemålsutvalgets forslag.¹⁷⁸ Hvorfor det ble lagt til av departementet er det ikke sagt noe om i forarbeidene. Om dette vil reise de samme problemer som ”gjenstand for tvisten” har gjort etter ML art. 17, er uklart.

Som nevnt er det etter ML ikke avklart om art. 17 omfatter sikkerhet for voldgiftskostnader. *Voldgiftsloven* har tatt inn en egen bestemmelse i § 41 som gir voldgiftsdomstolen myndighet til å pålegge et slikt tiltak.

I forarbeidene er det gitt noen eksempler på ulike tiltak. Det kan f.eks. være tiltak som skal sikre at det tvisten gjelder ikke skal forringes eller at visse bevis skal bevares etc.¹⁷⁹

10.4.3 Sikkerhetsstillelse for det midlertidige tiltaket, begrense eller oppheve midlertidige tiltak og objektivt erstatningsansvar

Voldgiftsdomstolen har myndighet etter eget initiativ eller fra begjæring fra den ene parten til å pålegge de parter som krever tiltaket å stille sikkerhet for konsekvenser av tiltaket. Dette kan stilles som vilkår for ikrafttredelse og gjennomføring av sikringstiltaket.¹⁸⁰ Sikkerheten kan omfatte kostnadene med å iverksette tiltaket, samt eventuelle økonomisk tap som det er sannsynlig at tiltaket vil påføre den annen part.¹⁸¹

---

¹⁷⁷ NOU 2001:33, s. 97.

¹⁷⁸ Ibid.

¹⁷⁸ Ibid.

¹⁷⁹ Ibid.

¹⁸⁰ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 97.

¹⁸¹ NOU 2001:33, s. 97.

2. ledd gir voldgiftsdomstolen adgang til å begrense eller oppheve et midlertidig sikringstiltak på eget initiativ eller etter begjæring fra en part.¹⁸² ML har ingen tilsvarende bestemmelse, men dette synes å være i samsvar med det nye utkastet til ML art. 17, 6. ledd.

Etter 3. ledd påhviler det et objektivt erstatningsansvar på parten som krevde det midlertidige tiltaket iverksatt. ML inneholder ikke en slik bestemmelse,¹⁸³ men det har utkastet til art. 17, 6 bis.

10.4.4 Delkonklusjon

§ 19, 1. ledd hjemler voldgiftsdomstolens adgang til å pålegge midlertidige tiltak, og må skilles fra midlertidig sikring etter *tvangsloven*. Bestemmelsen er så å si identisk med ML art. 17, og tilbyr en fritt valg modell. De samme problemene som følger av ML art. 17 reiser seg også for § 19, men etter § 41 kan domstolen pålegge sikkerhetsstillelse for voldgiftskostnadene. Det finnes ingen tilsvarende bestemmelse i ML art. 17 til § 19, 2. og 3. ledd om henholdsvis voldgiftsrettens kompetanse til å begrense eller oppheve et midlertidig sikringstiltak og objektive erstatningsregelen, men disse bestemmelsene samsvarer med utkastet til ML art. 17, 6. ledd og 6 bis.

10.5 Tvangsfullbyrdelse av midlertidig tiltak pålagt av voldgiftsdomstolen

10.5.1 *Voldgiftsloven*

Voldgiftsdomstolens avgjørelser om midlertidig tiltak kan ikke tvangsfullbyrdes. Dette fremgår ikke direkte av ordlyden i § 19, men følger av at slike pålegg ikke er tvangsgrunnlag etter *tvangsloven* og heller ikke er omfattet av dens kap. 10 om tvangsdekning av finansielle instrumenter etc.¹⁸⁴

---

¹⁸² Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 97.

¹⁸³ NOU 2001:33, s. 97; Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 97.

¹⁸⁴ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 97.

10.5.2 Begrunnelsen for mangelen på en tvangsfullbyrdelsesmekanisme

Twistemålsutvalget foreslo uten å drøfte spørsmålet nærmere i utredningen at voldgiftsdomstolens midlertidige tiltak, ikke skal kunne tvangsfullbyrdes etter reglene i *tvangsl.*¹⁸⁵ Dette ble sterkt kritisert av høringsinstansene, men dette standpunktet ble fastholdt av departementet.

ICC Norge mente at det er en klar svakhet at utvalget har gått inn for at voldgiftsdomstolens beslutning om midlertidig tiltak ikke kan tvangsfullbyrdes.¹⁸⁶ De mente at det er et foreldet syn at midlertidig tiltak fra voldgiftsdomstolen ikke skal kunne kreves tvangsfullbyrdet, og viste til den tyske voldgiftsloven som har forlatt dette synspunktet. På samme måte som en voldgiftsdom er tvangsgrunnlag, må en avgjørelse om midlertidig tiltak kunne være tvangsgrunnlag. På den måten unngås dobbel prosesskostnadsbyrde, fordi det anlegges to saker for ulike dommere med utgangspunkt i samme sakskompleks. Derfor hevdet ICC Norge at det foreligger et sterkt behov for at en voldgiftsdomstols avgjørelse om midlertidig tiltak skal kunne iverksettes raskt og effektivt gjennom tvangsfullbyrdelse, for at voldgiftsinstituttet skal bevare sin effektivitet.

En annen høringsinstans ved advokat Gunnar Nerdrum¹⁸⁷ fremhevet at det vil være vesentlig lettere for en voldgiftsdomstol som kjenner saken å vurdere behovet for slike avgjørelser, enn domstolene som forøvrig ikke har kjennskap til saken. En avgjørelse om midlertidige tiltak vil ha tvangskraft som en voldgiftsavgjørelse. Derimot, vil en kjennelse av norske namsdomstoler ikke uten støtte i en internasjonal konvensjon, ha de samme muligheter for tvangskraft i en annen jurisdiksjon.

Departementet vektla¹⁸⁸ at flere land har bestemt at midlertidige tiltak ikke kan tvangsfullbyrdes. Den nye svenske loven om internasjonal voldgift innførte ikke en slik regel om tvangsfullbyrding av avgjørelser om midlertidig sikring. Ifølge forarbeidene til

---

¹⁸⁵ NOU 2001:33, s. 97.

¹⁸⁶ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 48.

¹⁸⁷ Ibid, s. 48-49.

¹⁸⁸ Ibid, s. 49-50.

den svenske loven krever en slik tvangfullbyrdelsesmekanisme en domsstolskontroll av avgjørelsen, særlig tatt i betraktning av at det ikke er oppstilt krav om at voldgiftsdomstolen skal besettes med jurister. En ordning med tvangfullbyrdelse av en slik avgjørelse, ville sannsynligvis kreve en tilsvarende mulighet til å angripe avgjørelsen som for en voldgiftsdom. De vanskelighetene som forelå ble ikke ansett for å være umulig å løse i loven, men det avgjørende syntes å være at det under utredningsarbeidet ikke fremkom noe sterkt behov som tilsa en endring av gjeldende rett. Det ble vist til at behovet for raskt å sikre en parts rett i noen grad kan løses ved at voldgiftsdomstolen avsier en deldom.¹⁸⁹

Departementet la også vekt på at det ikke finnes noe entydig svar på om New York-konvensjonen omfatter midlertidige avgjørelser til sikring eller bevaring av tvistegjenstanden. Dette vil blant annet avhenge av den enkelte konvensjonsstats interne rett. Her oppstår som tidligere nevnt flere spørsmål. Gitt at konvensjonen også omfatter midlertidige dommer, må det spørres om dette også omfatter en voldgiftsdom som kun går ut på å sikre tvistegjenstanden uten å avgjøre den materielle tvisten. Det er videre spørsmål om voldgiftsavgjørelse i denne sammenheng kan forstås slik at også beslutninger omfattes.

Det er derfor ikke gitt at en nasjonal bestemmelse om adgang til å fullbyrde avgjørelse om midlertidig sikring, vil få noen betydning dersom parten skal fullbyrde avgjørelsen i utlandet, med mindre dette landets nasjonale rett har tilsvarende regler om fullbyrding. Departementet viste til UNCITRALs arbeidsgruppe som har drøftet hvilken form en slik avgjørelse skal ha. Det er foreslått at avgjørelsen kan være ”an award or in another form”. Hvorvidt dette er tilstrekkelig til å tilfredsstille New York konvensjonen, er ikke nærmere drøftet. Det kan også reises spørsmål om avgjørelsen vil være dekket av en nasjonal lov om at bare voldgiftsdommer kan fullbyrdes, så lenge innholdet av dommen i dette tilfellet vil være en midlertidig forføyning.¹⁹⁰

---

¹⁸⁹ Ibid, s. 49; Regjeringens proposition 1998/99:35, s. 73.

¹⁹⁰ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 50; Ryssdal (2001). s. 31.

Departementet innså at det forelå et behov for å få fullbyrdet en avgjørelse om midlertidige sikringstiltak avsagt av voldgiftsdomstolen, men at en slik ordning reiser flere kompliserte spørsmål som nevnt ovenfor. Derfor var det ønskelig å avvente det videre arbeidet til UNCITRAL før det vurderes nærmere å innføre adgang til å tvangsfullbyrde voldgiftsdomstolens avgjørelser om midlertidige tiltak. Departementet la også vekt på Sveriges standpunkt i denne saken.¹⁹¹

10.5.3 Delkonklusjon

Voldgiftsloven tilbyr som ML et fritt valg modell uten en tvangsfullbyrdelsesmekanisme for voldgiftsdomstolens midlertidige tiltak. Til tross for innvendinger fra høringsinstansene kom departementet frem til at *voldgiftsloven* ikke skulle tilby en tvangsfullbyrdelsesmekanisme.

Etter min mening er departementets begrunnelser ikke holdbare. Til tross for at flere land som er sentrale voldgiftsforumer som f.eks. Sverige, har valgt å ikke hjemle en tvangsfullbyrdelsesmekanisme på dette området, er det flere eksempler på land som har valgt å innføre dette, f.eks. Tyskland med ”cross-boarder” tvangsfullbyrdelse. Som det vil fremgå nedenfor, har også England valgt å hjemle en tvangsfullbyrdelsesmekanisme. Begge landene gjorde dette for flere år siden. Siden 1999 har UNCITRAL Arbeidsgruppe jobbet med å lage et utkast til en ”cross-border” tvangsfullbyrdelsesmekanisme, og man kan spørre seg hvorfor ikke Norge valgte å regulere dette hvis de ønsker å være med i utviklingen til det internasjonale voldgiftsinstituttet.

10.6 Ex parte midlertidige tiltak

Det går frem av forarbeidene at *voldgiftsloven* ikke gir voldgiftsdomstolen myndighet til å pålegge ex parte midlertidige tiltak. Begrunnelsen er at en slik utvikling strider mot den tillit og lojalitet mellom partene som ligger i det faktum at de har avtalt å løse tvisten ved voldgift.¹⁹²

---

¹⁹¹ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 50.

¹⁹² Ibid, s. 49.

10.7 Konklusjon

Voldgiftsloven introduserer et helt nytt system i norsk rett for reguleringen av voldgift. Den følger i det store og hele ML når det gjelder domstolenes og voldgiftsdomstolenes myndighet til å pålegge midlertidige tiltak. I likehet med ML tilbyr heller ikke *voldgiftsloven* en tvangsfullbyrdelsesmekanisme for midlertidige tiltak pålagt av voldgiftsdomstolen slik at dette også her reduserer effektiviteten til fritt valg modellen. Ex parte midlertidige tiltak er heller ikke regulert.

Det kan stilles spørsmål om betydningen av disse endringene når lovgiver bevisst har valgt å ikke regulere helt sentrale områder som er meget viktige i effektiviseringen av midlertidige tiltak, og dermed voldgiftsinstituttet generelt sett. Introduksjonen av fritt valg modellen må likevel sees på som et steg i riktig retning. Lovgiver har sagt at man vil vente med å se på utviklingen til ML, før disse områdene vil bli vurdert å bli regulert av *voldgiftsloven*. Det gjenstår dermed å se om loven vil føre til at Norge blir et mer attraktivt sted å legge voldgiften til, og om Norge vil oppdatere loven i tråd med endringen som vil følge av de nye utkastene til ML.

11 England

11.1 *Voldgiftsloven*

England, Wales og Nord Irland vedtok ny *voldgiftslov* 17. juni 1996 som trådte i kraft 11. januar 1997. Loven sammenslår og reformerer tidligere voldgiftslover av 1950, 1975 og 1979, samt en omfattende rettspraksis. Den ble utformet med et ønske om å klargjøre den rettslige situasjonen på dette området,¹⁹³ og gjelder voldgift som finner sted i England, Wales og Nord Irland.¹⁹⁴ Både nasjonale og internasjonale tvister er omfattet.¹⁹⁵

ML ble ikke lagt direkte til grunn for voldgiftsloven. England hadde allerede en utviklet og forholdsvis oppdatert voldgiftslov som var godt innarbeidet i det engelske rettssystemet.¹⁹⁶ Dessuten ble ML ansett for å være ufullstendig på flere sentrale områder av den internasjonale voldgiften,¹⁹⁷ men ble brukt som en viktig referanseramme ved utarbeidelsen av *voldgiftsloven*.¹⁹⁸

11.2 Domstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak

11.2.1 Domstolen som et subsidiært alternativ til voldgiftsdomstolen når det gjelder avgjørelser om midlertidige tiltak

Når det gjelder avgjørelser om midlertidig tiltak i internasjonal voldgift, regulerer den *engelske voldgiftsloven* forholdet mellom domstolen og voldgiftsdomstolen ved å gi

---

¹⁹³ Merkin (2000), s. 1.

¹⁹⁴ § 2 (1).

¹⁹⁵ Schaefer, s. 11.

¹⁹⁶ Merkin (2000), s. 2-3.

¹⁹⁷ Harris (2000), s. 1.

¹⁹⁸ Ibid, s. 2; Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 46; Reid (2004), s. 229.

domstolen en subsidiær rolle. Tanken er at partene først skal henvende seg til voldgiftsdomstolen når de vil begjære et midlertidig tiltak.¹⁹⁹ Domstolene skal bare være en siste utvei. Denne modellen er slått fast i § 44.²⁰⁰ Etter den *engelske voldgiftsloven* har ikke partene et fritt valg slik som etter ML.

§ 44, 1. ledd reflekterer ML art. 9 fordi den gir domstolene myndighet til å pålegge midlertidige tiltak slik de kan pålegge i domstolsprosessen for sivile saker.²⁰¹ I motsetning til ML art. 9, er den underliggende tanke for hele bestemmelsen i § 44 at domstolens myndighet til å ta avgjørelser om midlertidige tiltak skal holdes under kontroll, slik at dette holdes mest mulig innenfor voldgiftsdomstolens myndighet.²⁰² For at voldgiftsdomstolen skal ha den primære myndighet på dette området er domstolens myndighet innskrenket. Domstolen kan bare tre inn å gi midlertidige tiltak under visse forutsetninger.²⁰³

11.2.2 Partene kan ekskludere domstolenes myndighet

I motsetning til ML art. 9, er det klart at partene selv kan begrense domstolenes myndighet ved å ekskludere den fordi § 44, 1. ledd er deklarasjonsartikkel.²⁰⁴ I likhet med ML art. 9, gir § 44, 1. ledd i utgangspunktet partene et valg mellom å begjære det midlertidige tiltaket direkte til domstolene, eller om å ikke bruke domstolenes kompetanse. Denne retten reflekterer den sterke partsautonomien som ligger bak voldgiftsinstituttet. Partene må klart og uttrykkelig ekskludere domstolenes kompetanse.

---

¹⁹⁹ Partenes begjæringer til domstolen med hjemmel i i § 44 må gjøres i samsvar med Civil Procedure Rules Practice Direction 49G (CPR) inntatt i Merkin, s. 215.

²⁰⁰ Harris (2000), s. 216; § 44 stammer delvis fra § 12, 6. ledd, litra (d)-(h) i 1950 loven og er delvis ny.

²⁰¹ DAC Rapporten, para. 216.

²⁰² Harris (2000), s. 218.

²⁰³ Wang (2003), s. 1087.

²⁰⁴ Jfr. § 4 (2)

Det er ikke nok at partene har avtalt at voldgiftsdomstolen skal ha en eksklusiv myndighet på dette området.²⁰⁵

11.2.3 Domstolens eksklusive myndighet

Avtaler partene at domstolene ikke skal ha kompetanse til å pålegge midlertidige tiltak, medfører dette en ekskludering av Mareva Injunction²⁰⁶ og Anton Piller Order²⁰⁷.

Dette er to viktige midlertidige tiltak som domstolen kan pålegge både i voldgift og i sivile saker som har utviklet gjennom engelsk rettspraksis. De blir som regel pålagt ex parte.²⁰⁸

Det essensielle innholdet av en Mareva påleggelse er at parten ikke kan disponere over verdiene sine, slik at parten hindres i å fjerne de fra domstolens jurisdiksjon, eller fra å disponere eller forfordle dem innenfor jurisdiksjonen for å ødelegge for tvangsfullbyrdelsen av dom som er avsagt i den forbindelse.²⁰⁹ Et eksempel er at domstolen pålegger at en bank å sperre en parts bankkonto.

En "Anton Piller Order" gir saksøker adgang til saksøktes lokaler, eiendommer, forretningsvirksomhet og hjem, for å lete etter og å fjerne, for en kortere tid, dokumenter eller andre gjenstander som kan danne bevis i søksmålet eller et foreslått søksmål mot saksøkte.²¹⁰

---

²⁰⁵ Blanch (2003), s. 162; Q's Estate, Re [1999] Loyd's Rep. 931; Merkin (2000), s. 102; Johnsen (1997), s. 11.

²⁰⁶ Cambell (1992), s. 144; *Nippon Yusen Kaisha v. Karageorigis* [1975] 1 WLR 1093 og *Mareva Compania Naviera SA v. International Bulkcarriers SA* [1975] 2 Loyd's Rep 509; Ough (1993), s. 10; *The Supreme Court Act* 1981 art. 37.

²⁰⁷ Ough (1993), s. 46; *Anton Piller KG v. Manufacturing Processes Ltd.* [1976] Ch 55, CA.

²⁰⁸ Ough (1993), s. 3.

²⁰⁹ Ibid.

²¹⁰ Ibid, 46; Shaefer, s. 10

Siden disse tiltakene tilhører domstolens eksklusive myndighet, kommer ikke noen av begrensningen etter § 44, som nevnt nedenfor, til anvendelse på disse tiltakene. Disse tiltakene kan begjæres inn til domstolen selv om voldgiftsdomstolen ikke er etablert.²¹¹

11.2.4 Rekkevidden av domstolens myndighet

Domstolens myndighet etter § 44 er sammenfallende med voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak etter § 38. I tillegg har domstolen adgang til å pålegge salg av gjenstander, midlertidige beføyelser eller oppnevne en oppkrever, jfr. § 44, 2. ledd, litra (d).²¹²

Rekkevidden av domstolens myndighet etter § 44 er eksplisitt gitt i § 44, 2. ledd.²¹³ Domstolen kan ta bevisopptak fra vitner, jfr. litra (a) og sikre bevis, jfr. litra (b). Den kan gi midlertidige tiltak i forbindelse med eiendom som er gjenstand for tvisten eller til spørsmål som reiser seg i løpet av voldgiftsprosessen, jfr. litra (c). Domstolens myndighet etter litra (c) gjelder også ovenfor tredjemenn.²¹⁴ Videre kan domstolen kreve inspeksjon, fotografering, sikring, forvaring eller arrest av eiendom, eller gi pålegg om at det blir utført undersøkelser av eiendommen, at eiendommen skal observeres eller at det skal utføres eksperimenter på eiendommen. I den forbindelse kan domstolen autorisere en person til å tre inn i eiendom som er i besittelse eller under kontroll av en part i voldgiftssaken, jfr. litra (e).²¹⁵

Domstolen har denne nevnte myndigheten også når sete for voldgiften er utenfor England, Wales og Nord Irland, jfr. § 2, 3. ledd,²¹⁶ men i tråd med prinsippet i *Channel*

---

²¹¹ Wang (2003), s. 1088.

²¹² Harris (2000), s.216.

²¹³ Rutherford (1996), s. 150.

²¹⁴ Harris (2000), s. 217: CPR Rule 25.1 og 34 (3) i Supreme Court Act 1981.

²¹⁵ Rutherford (1996), s. 151; Harris (2000), s. 217: CPR Rule 25.1; Merkin (2000), s. 102-103.

²¹⁶ Hunter (1998), s. 40.

*Tunnel dommen*²¹⁷ har domstolen en skjønnsmessig myndighet til å nekte å bruke myndigheten sin hvis den finner det upassende å gjøre det.

11.2.5 Effektivitetstesten

En avgjørende begrensning som er lagt på domstolsmyndigheten, er at den bare kommer til anvendelse når voldgiftsdomstolen ikke har myndighet, eller når det ikke er mulig for voldgiftsdomstolen å utøve myndigheten på en effektiv måte, jfr. 5. ledd.²¹⁸ Det kan f.eks. være nødvendig med domstolsassistanse når voldgiftsdomstolen ikke er opprettet enda, og i forbindelse med tiltak rettet mot tredjemenn.²¹⁹

11.2.6 Midlertidige tiltak som haster

En annen begrensning i § 44 er hvis det midlertidige tiltaket ikke haster, må parten søke om tillatelse fra voldgiftsdomstolen for å kunne begjære midlertidig tiltak hos domstolen, jfr. 4. ledd.²²⁰ I tillegg må parten varsle både den andre parten og voldgiftsdomstolen om begjæringen til domstolen. Partene kan bare begjære det midlertidige tiltaket hos domstolen hvis de har fått tillatelse fra voldgiftsdomstolen, eller hvis den andre parten skriftelig²²¹ har godtatt begjæringen til domstolen.²²²

I tilfeller hvor det haster med midlertidige tiltak trenger ikke parten godkjenning av voldgiftsdomstolen eller skrevet avtale mellom partene, jfr. 3. ledd. Bestemmelsen vil være aktuell når voldgiftsdomstolen ikke er satt ned enda.²²³

---

²¹⁷ Schaefer, s. 11.

²¹⁸ Ibid, s. 12; Merkin (2000), s. 104.

²¹⁹ Rutherford (1996), s. 150; § 38 4. og 6. ledd.

²²⁰ Harris (2000), s. 218.

²²¹ Merkin (2000), s. 104.

²²² Rutherford (1996), s. 152.

²²³ Harris (2000), s. 218.

11.2.7 Domstolens myndighet til å bestemme at tiltaket skal opphøre

Bestemmelsen i 6. ledd er en radikal nyskaping med voldgiftsloven og regulerer et annet aspekt ved modellen med domstolen som det subsidiære alternativ til voldgiftsdomstolen.²²⁴

Voldgiftsdomstolen kan bestemme at et midlertidig tiltak pålagt av domstolen under § 44 skal opphøre. Denne myndigheten kan også bli utøvet av f.eks. en institusjon eller en handelsorganisasjon som har myndighet over det som er gjenstand for det midlertidige tiltaket etter reglene som styrer voldgiften. Intensjonen er at domstolen bare skal ha myndighet til å pålegge midlertidige tiltak for å assistere voldgiftsdommeren når det er nødvendig, men etterpå skal domstolen trekke seg tilbake å la voldgiftsdommeren bestemme når tiltaket skal opphøre.²²⁵ Bestemmelsen er praktisk i situasjoner hvor voldgiftsdomstolen ikke var konstituert.²²⁶

11.2.8 Delkonklusjon

England har valgt domstolen som et subsidiært alternativ til voldgiftsdomstolen når det gjelder pålegging av midlertidige tiltak, istedenfor MLs og den norske voldgiftslovens fritt valg modell. Utgangspunktet er at partene skal begjære midlertidige tiltak hos voldgiftsdomstolen, men hvis ikke voldgiftsdomstolen oppfyller effektivitetstesten, må partene gå til domstolen. Effektivitetstesten er kritisert fordi det kan føre til en uthaling av begjæringen om det midlertidige tiltaket. Partene må overbevise domstolen om at den skal pålegge midlertidig tiltak og at effektivitetstesten er oppfylt.²²⁷

Rekkevidden av domstolens kompetanse er konkret utformet i 2. ledd, men noen av tiltakene overlapper hverandre. Dette er kritisert fordi konsekvensen er at det kan være vanskelig å bestemme hvilken av hjemlene man skal bruke for midlertidige tiltak pålagt

---

²²⁴ Rutherford (1996), s. 153.

²²⁵ Hunter (1998), s. 41.

²²⁶ Harris (2000), s. 218; Merkin (2000), s. 104.

²²⁷ Wang (2003), s. 1087.

fra domstolene. Det er f.eks. uavklart hva som er riktig hjemmel for en Anton Piller order.²²⁸

Verken ML, utkastet til de nye bestemmelsene eller norsk voldgiftslov definerer domstolens kompetanse så detaljert. Det utgjør kanskje ikke så stor forskjell i realiteten, men dette klargjør rekkevidden av domstolenes myndighet, noe som igjen kan føre til en økt effektivisering av de midlertidige tiltakene. Dessuten er en slik detaljert regulering i tråd med den kasuistiske karakteren av lovgivningen i rettssystemer med ”common law”.

§ 44 inkorporerer modellen om domstolen som det subsidiære alternativ på en streng måte. Dette kommer til uttrykk gjennom reglene i 3. og 4. ledd om søknadsprosedyrene, domstolenes myndighet til å bestemme at tiltaket skal opphøre etter 6. ledd, og domstolenes myndighet til å bestemme om tiltaket kan ankes eller ikke i 7. ledd. Den engelske tilnæringsmåten anses for å være gjennomtenkt og systematisk.²²⁹ § 44 kommer til anvendelse på midlertidige tiltak som er avsagt utenfor England, Wales og Nord-Irland, og den vil derfor ha en viktig og praktisk betydning i internasjonal voldgift.

11.3 Voldgiftsdomstolens generelle myndighet

11.3.1 § 38

I utgangspunktet gjelder § 38 den generelle myndigheten til voldgiftsdomstolen. Partene har en vid myndighet til å avtale voldgiftsdomstolens kompetanse etter denne bestemmelsen²³⁰ som er deklarasjonsartikkel, jfr. § 4, 2. ledd. § 38 overfører myndighet til voldgiftsdomstolen som under 1950 voldgiftsloven hørte til domstolene. Sett i

---

²²⁸ Schaefer, s. 10.; Rutherford (1996), s. 151-152; Harris (2000), s. 216; Merkin (2000), s. 103; ²²⁸ Lord (1996), s. 38; DAC Report, para. 201; § 12 (6) i 1950 voldgiftsloven og *The Rena K* [1979] QB 377 at 408F, [1979] 1 All ER 397 at 418.

²²⁹ Schaefer, s. 12.

²³⁰ Johnsen (1997), s. 9

sammenheng med § 44 har domstolenes rolle på dette området blitt innskrenket. Dette reflekterer tanken om at voldgiftsdomstolene skal være den prinsipale autoritet.

11.3.2 Rækkevidden av voldgiftsdomstolens generelle myndighet

Hvis partene ikke har avtalt annet, har voldgiftsdomstolen etter § 38, 3. ledd myndighet til å pålegge partene å stille sikkerhet for voldgiftskostnadene.²³¹ Dette har tidligere vært et sterkt omtvistet tema i engelsk rett. 1950 loven fastslo at partene måtte begjære et slikt tiltak for domstolen (House of Lords), noe som ble bekreftet i *Ken-Ren*²³² dommen. § 38, 3. ledd opphever dermed *Ken-Ren*.²³³ Nå er det kun voldgiftsdomstolen som har denne kompetansen. Hvis partene har ekskludert denne myndigheten ved avtale, vil et slikt tiltak ikke være tilgjengelig i det hele tatt mellom partene.²³⁴ Heller ikke før voldgiftsdomstolen er satt ned, vil domstolen ha kompetanse på dette området.²³⁵ Det er sagt at bestemmelsen reflekterer ML art 17 på dette området selv om ML er uklar på dette punkt.²³⁶

Voldgiftsdomstolen har også myndighet til å pålegge midlertidige tiltak for sikring av fast eiendom som er gjenstand for tvisten etter 4.ledd, samt kompetanse til å pålegge midlertidige tiltak i forbindelse med sikring av bevis etter 6. ledd.²³⁷

Voldgiftsdomstolen har bare myndigheten til å pålegge de ovennevnte tiltakene etter at den er oppnevnt. Før dette må partene gå til domstolen hvis de ønsker å begjære slike

---

²³¹ jfr. § 59.

²³² Underhill (2003), s. 4-5); *Cooppee-Lavalin SA/NV v. Ken-Ren Chemicals and Fertilisers* [1994] 2 WLR 631 (*Ken-Ren dommen*).

²³³ Merkin (2000), s. 90; DAC Rapporten, para. 192.

²³⁴ Harris (2000), s. 191.

²³⁵ Merkin (2000), s. 90.

²³⁶ *Ibid*, s. 89.

²³⁷ *Ibid*, s. 92.

tiltak. Voldgiftsdomstolens myndighet gjelder bare ovenfor partene i voldgiftssaken, og ikke ovenfor tredjemenn. I slike tilfeller må partene gå til domstolen.²³⁸

11.3.3 Delkonklusjon

Voldgiftsdomstolenes generelle kompetanse reguleres i § 38, og etter 3. ledd har den fått eksklusiv myndighet til å ilegge sikkerhet for voldgiftskostnadene. Det er ikke avklart etter ML art. 17 om voldgiftsdomstolene har en slik kompetanse, og den hører uansett ikke under voldgiftsdomstolens eksklusive myndighet etter ML. Utkastet til en revidert art. 17 klargjør ikke dette ytterligere. Voldgiftsdomstolen har en slik myndighet etter den *norske voldgiftsloven*. I henhold til 4. ledd har voldgiftsdomstolen myndighet til å pålegge midlertidige tiltak som gjelder fast eiendom som er gjenstand for tvisten og etter 6. ledd har den kompetanse til å sikre beviser. Disse kompetansene har også voldgiftsdomstolen etter ML, utkastet til ML og norsk voldgiftslov.

11.4 Voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak

11.4.1 § 39

§ 39 regulerer voldgiftsdomstolens myndighet til å avsi midlertidige tiltak. Det finnes ingen tilsvarende bestemmelse i ML.²³⁹ Unnlater partene å utnytte seg av § 39, vil voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak bli redusert til tiltakene som nevnt ovenfor i § 38.²⁴⁰ Midlertidige tiltak som pålegges med hjemmel i § 39 kan revideres eller oppheves,²⁴¹ og må ikke forveksles med deldommer som er endelige, og som avsies etter § 47, § 48.²⁴²

---

²³⁸ Johnsen (1997), s. 10.

²³⁹ Harris (2000), s. 199.

²⁴⁰ Shaefer, s. 10.

²⁴¹ Jfr. § 39 (3).

²⁴² Schaefer, s. 14; Johnsen (1997), s. 10; DAC Rapporten, para. 200-203.

11.4.2 Uttrykkelig avtale

Voldgiftsdommerens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak var en stor nyhet i engelsk voldgiftsrett. *Kosta Melas*²⁴³ dommen forbød en voldgiftsdommer å pålegge midlertidige finansielle arrangementer mellom partene. Under utformingen av § 39 ble det hevdet fra mange hold at det ikke var et behov for at voldgiftsdomstolen skulle ha myndighet på dette området.²⁴⁴

Dette er bakgrunnen til at partene uttrykkelig må avtale seg imellom at voldgiftsdommerne skal ha myndighet til å avsi midlertidige pålegg.²⁴⁵ I mangel av en slik avtale, har voldgiftsdommerne ikke en slik kompetanse.²⁴⁶

§ 39 sier imidlertid ingenting om hvordan voldgiftsdomstolen skal utøve myndigheten sin. Dette tyder på at voldgiftsdomstolen har en fleksibel myndighet på dette området, men som enkelte forfattere har hevdet, bør dette skjønnet utøves med en viss forsiktighet for å ikke skape urettferdighet mellom partene på lang sikt.²⁴⁷

11.4.3 Ulike typer midlertidige tiltak etter § 39

2. ledd eksemplifiserer hva det kan bli pålagt midlertidig tiltak om.²⁴⁸ Det kan gjelde betaling av penger eller overdragelse av eiendom fra den ene partene til den andre parten, jfr. 2. ledd, litra (a). Den endelige dommen må ta i betraktning de summene som er betalt i henhold til det midlertidige tiltaket for å hindre dobbel betaling, jfr. 2. ledd, litra (b).²⁴⁹

---

²⁴³ *The Kosta Melas*, SL Sethia Liners v. Naviagro Maritime Corp [1980] Com LR 3: [1981] 1 Loyd's Rep 18.

²⁴⁴ DAC Rapporten, para. 201.

²⁴⁵ Jfr. § 39 (4).

²⁴⁶ Hunter (1995), s. 35; Johnsen (1997), s.10.

²⁴⁷ Harris (2000), s. 198.

²⁴⁸ Ibid.

²⁴⁹ Merkin (2000), s. 93.

Midlertidige forføyning er ikke nevnt i 2. ledd. Bestemmelsen er ikke uttømmende, og det er uklart om ordlyden omfatter midlertidig forføyning som Mareva Injunctions og Anton Piller Order. I følge DAC rapporten²⁵⁰ er det ikke meningen at voldgiftsdomstolen skal ha denne kompetansen p.g.a. frykten for at en slik myndighet skal bli misbrukt.²⁵¹ Med denne restriksjonen er rekkevidden av voldgiftsdomstolens myndighet til å pålegge midlertidige tiltak liten i engelsk rett,²⁵² men kan ha betydning i saker hvor det er nødvendig med finansielle midlertidige tiltak som f.eks. bevare saksøkers cash-flow.²⁵³

11.4.4 Delkonklusjon

Voldgiftsdomstolene har fått en bred og nokså uspesifisert myndighet etter § 39 til å pålegge midlertidige tiltak, og siden den ikke har kompetanse til å ilegge Mareva Injunction og Anton Piller Order innskrenker dette voldgiftsdomstolens myndighet på dette område. Dermed kan det spørres om realiteten av domstolen som det subsidiære alternativet til voldgiftsdomstolen. Voldgiftsdomstolens myndighet er begrenset hvis det ikke foreligger avtale fra partene. Det er partene selv som er ansvarlig for å gi voldgiftsdomstolen en bredere myndighet hvis de ønsker det.²⁵⁴ Det er uklart når partene har avtalt at § 39 skal komme til anvendelse.²⁵⁵

11.5 Tvangsfullbyrdelse av midlertidige tiltak i internasjonal voldgift

11.5.1 § 42

§ 42 hjemler tvangsfullbyrdelse for midlertidige tiltak som voldgiftsdomstolen har gitt i medhold av §§ 38 og 39. Dette er nødvendig hvis voldgiftsdomstolen skal være den primære myndighet over domstolene på dette området. Dermed er det tilsynelatende

---

²⁵⁰ DAC Rapporten, para. 201.

²⁵¹ Merkin (2000), s. 93.

²⁵² Shaefer, s. 13.

²⁵³ DAC Rapporten, para. 201.

²⁵⁴ Werbicki (2002-2003), s. 67.

²⁵⁵ Ibid, s. 69.

ingen grunn til å velge domstolene fremfor voldgiftsdomstolen. Bestemmelsen er deklarasjonsmessig,²⁵⁶ og partene står fritt til å bestemme at tvangsfullbyrdelsesmekanismen ikke skal gjelde mellom dem.

11.5.2 Domstolens myndighet til å tvangsfullbyrde midlertidige tiltak pålagt av voldgiftsdomstolen

I henhold til § 42, 1. ledd har domstolen myndighet til å tvinge en part til å etterfølge voldgiftsdomstolens beslutning om midlertidige tiltak, som om det var domstolens egen avgjørelse.²⁵⁷ Hvis en part ikke etterfølger et midlertidig tiltak pålagt av voldgiftsdomstolen, kan den avgi en endelig kjennelse med samme innhold som det midlertidige tiltaket. Hvis parten heller ikke etterfølger den endelige kjennelsen, har voldgiftsdomstolen bred myndighet til å pålegge ytterligere tiltak.²⁵⁸ Dette kan være sikkerhetsstillelse for voldgiftskostnader, bruke Act of Non-Compliance analogisk, eller dømme den parten som ikke vil etterkomme tiltaket til å betale for dette indirekte gjennom kostnadene av voldgiften. Først når disse midlene er uttømt, har domstolen myndighet til å tvangsfullbyrde voldgiftsdomstolens endelige kjennelse om det midlertidige tiltaket.²⁵⁹ Denne myndigheten til domstolen er forsterket med Englands regler om forakt for retten.²⁶⁰ Hvis en part ikke følger domstolens avgjørelser kan vedkommende part straffes i form av bøter eller fengsel. Disse reglene kan også gjelde ovenfor en tredjemann i forbindelse med voldgiftstvisten.²⁶¹

Bestemmelsene i 3. og 4. ledd er gitt for å holde saken innenfor voldgiftsdomstolen så langt som mulig. I følge 3. ledd må voldgiftsprosessen være uttømt for at et midlertidig tiltak skal kunne bli begjært tvangsfullbyrdet.²⁶² Etter 4. ledd må parten ha fått rimelig

---

²⁵⁶ Jfr. § 4 (2).

²⁵⁷ Shaefer, s. 14; Merkin (2000), s. 98.

²⁵⁸ Werbicki (2002-2003), s. 66.

²⁵⁹ Kojovic (2001), s. 3-4.

²⁶⁰ Groves (1998), s. 189.

²⁶¹ Schaefer, s. 16.

²⁶² Merkin (2000), s. 98.

tid til å etterkomme det midlertidige tiltaket før det det kan begjæres tvangfullbyrdes gjennom domstolene.

Hvis domstolene er for strenge i utøvelsen av vilkårene i 3. og 4. ledd, vil midlertidige tiltak ikke kunne tvangfullbyrdes. Det kan føre til at partene foretrekker å begjære midlertidige tiltak direkte hos domstolene, ved å avtale at voldgiftsdomstolen skal ha myndighet til å ilegge midlertidige tiltak etter § 39 bare skal gjelde som en sikkerhet.²⁶³

§ 42 kommer bare til anvendelse når sete for voldgiften er i England, Wales og Nord Irland. Hvis det søkes om tvangfullbyrdelse av en slik midlertidig kjennelse utenfor disse områdene, vil tvangfullbyrdelsen være avhengig av loven i det landet det er begjært om tvangfullbyrdelse. Hvis tiltaket er i form av en foreløpig voldgiftsdom er det i alle fall et argument at den kan bli tvangfullbyrdes under New York konvensjonen, men dette er sterkt omdiskutert.²⁶⁴

11.5.3 Delkonklusjon

§ 42 hjemler en tvangfullbyrdelsesmekanisme for voldgiftsdomstolens pålegg om midlertidige tiltak. Dette var ansett som nødvendig for at de skal være det første alternativet for partene til å begjære det midlertidige tiltaket inn for voldgiftsdomstolen. Bestemmelsen er gjennom sine vilkår i stor grad tilpasset denne engelske modellen.

Mekanismen i § 42 er kritisert fordi den passer dårlig på tiltak som haster, noe midlertidige tiltak ofte gjør.²⁶⁵ Det er hevdet at bestemmelsen har mest en psykologisk verdi for voldgiftsdomstolen. Voldgiftsdomstolen vil lett innse at tiltak uten trussel om tvangfullbyrdelse, er en trussel mot egen autoritet. Hvis § 42 gir voldgiftsdomstolen en selvsikkerhet på dette området, har bestemmelsen oppfylt en viktig rolle.²⁶⁶ I tillegg må

---

²⁶³ Shaefer, s. 15.

²⁶⁴ Werbicki (2002-2003), s. 66.

²⁶⁵ Kojovic (2001), s. 3-4.

²⁶⁶ Schaefer, s. 17.

nok mekanismen anses som et viktig supplement for voldgiftsdomstolen til å tvangsfullbyrde egne endelige kjennelser.

Siden § 42 bare gir domstolen myndighet til å tvangsfullbyrde tiltak som er pålagt av voldgiftsdomstoler med sete i England, Wales og Nord Irland, begrenses tvangsfullbyrdelsen av voldgiftsdomstolens myndighet, og bestemmelsen har derfor ikke stor effektivitet i internasjonal voldgift.

11.6 Midlertidige tiltak ex parte

Det er ingen bestemmelse i voldgiftsloven som uttrykkelig gir voldgiftsdomstolen myndighet til å pålegge ex parte midlertidige tiltak. Dette er også støttet av DAC Rapporten.²⁶⁷

11.7 Konklusjon

De engelske reglene har noen fellestrekk med ML, samtidig som de på visse områder har valgt avvikende løsninger som følger engelsk rettstradisjon. Et generelt trekk er at loven inneholder en mer detaljert regulering av voldgiftsinstituttet enn det man finner i ML.²⁶⁸ ML skal riktignok være et rammeverk, mens de engelske reglene er påvirket av kasuistikken som preger den engelske lovgivningen.

I motsetning til MLs fritt valg modell, har England valgt et originalt system som fraviker fra tidligere konsepter. Bestemmelsene i §§ 38, 39 og 42 utgjør et systematisk og strengt system med domstolen som et subsidiært alternativ til voldgiftsdomstolen. Den underliggende tanke er å redusere innblanding fra domstolene ved å begrense domstolsmyndigheten på dette området. Det er derfor lagt restriksjoner på domstolsadgangen, og det er ikke nødvendig at parten søker tillatelse fra voldgiftsdomstolen for å begjære tiltaket til domstolen hos domstolen. ML tillater domstolsadgang uten slike restriksjoner.

---

²⁶⁷ Blanch (2003), s. 163.

²⁶⁸ Ot.prp. nr. 27 (2003-2004), s. 46.

Fritt valg modellen må derfor anses å maksimere partsautonomien i større grad enn Englands modell. Etter fritt valg modellen er det overlatt til partene om hvem som skal pålegge midlertidige tiltak, mens etter den engelske modellen er det domstolene som i siste instans avgjør om voldgiftsdomstolen har en slik kompetanse.

Likevel gir den *engelske voldgiftsloven* en god balanse mellom partsautonomien og domstolenes assistanse på dette området. I likhet med fritt valg modellen er også bestemmelsene i den engelske modellen deklarasjon. Dette medfører en stor fleksibilitet, slik at partene kan forme samspillet mellom domstolen og voldgiftsdomstolen selv ved å avtale fravikende regler fra *lex arbitri*.

I fritt valg modellen må partene avtale at de ikke vil at den skal komme til anvendelse, mens den engelske modellen krever en uttrykkelig avtale gjennom § 39 for at domstolen blir det subsidiære alternativ til voldgiftsdomstolen. Hvis partene ikke har avtalt noe, vil voldgiftsdomstolen bare ha kompetanse til å pålegge tiltak etter § 38. Dette viser at mangelen på avtale kan redusere prinsippet om at domstolen skal være et subsidiært alternativ til voldgiftsdomstolen. I utgangspunktet er imidlertid voldgiftsdomstolens myndighet etter § 38 sammenfallende med domstolens myndighet etter § 44 så hvis § 39 ikke kommer til anvendelse, blir det ikke for stor ubalanse mellom voldgiftsdomstolen og domstolen. Siden det bare er domstolen som har myndighet til å pålegge *Mareva Injunction* og *Anton Piller order*, favner likevel domstolens myndighet videre enn voldgiftsdomstolen.

I teorien synes Englands løsning tilfredsstillende. Domstolene tar baksete, mens voldgiftsdomstolen leder an i forsete. Fordelene med denne modellen er klar. Å begrense domstolsinnblandingen så mye som mulig, tjener voldgiftsprosessen fordi domstols begjæringer kan forsinke og ødelegge voldgiftsprosessen.

Domstolsassistanse er imidlertid i noen tilfeller uunngåelig når det kommer til tvangsfullbyrdelse. I motsetning til fritt valg modellen som er kritisert fordi den ikke tilbyr noen tvangsfullbyrdelsesmekanisme, hjemler den engelske modellen tvangsfullbyrdelse av midlertidige tiltak som er pålagt av voldgiftsdomstolen, jfr. §

42.²⁶⁹ Selv om tvangsfullbyrdelsesmekanismen er tungrådd, spiller den en viktig rolle ved å gi voldgiftsdomstolens midlertidige tiltak en reell trussel om tvangsfullbyrdelse.²⁷⁰ Det er bare synd at den gjelder når sete for voldgiften er i England, Wales og Nord Irland.

Den engelske modellen er kritisert av flere forfattere.²⁷¹ Voldgiftsavtalene er ofte ikke klare m.h.t. hvilken myndighet domstolen skal ha når det gjelder midlertidige tiltak,²⁷² og dermed kan det f.eks. oppstå tvist om partene har gitt voldgiftsdomstolen uttrykkelig myndighet etter § 39. Til tross for retningslinjene som er gitt i DAC Rapporten, mener kritikerne at dette er et fullstendig utviklet konsept. En part begjærer et midlertidig tiltak hos domstolen ofte p.g.a. hurtighet eller øyeblikkelig tvangsfullbyrdelse. Dette kan miste sin hensikt når parten i tillegg til å bevise at midlertidig tiltak bør ilegges, også må bevise at voldgiftsdomstolen oppfyller effektivitetstesten. Det er uklart hva som ligger i dette kravet, og partene er nok bedre skikket enn domstolen til å avgjøre dette.²⁷³

Domstolens underliggende presumsjon vil være at voldgiftsdomstolen ikke kan opptre effektivt inntil det motsatte er bevist. Dette vil være en presumsjon i favør av domstolen noe som ikke passer så bra med den engelske modellen. Voldgiftsavtalen vil alltid være under domstolens myndighet. Hvis den begjærende part ikke klarer å overbevise domstolen om at voldgiftsdomstolen oppfyller effektivitetstesten, kan det føre til at motparten kan få tiltaket satt til side.²⁷⁴

Kritikerne mener riktignok at systemet i seg selv er et godt eksempel på en gjennomtenkt modell, men fra et videre perspektiv er den utilstrekkelig. Modellen mangler en konflikt regel som setter klare grenser for domstolsmyndigheten. Det er

---

²⁶⁹ Wang (2003), s. 1088.

²⁷⁰ Blanch (2003), s. 164.

²⁷¹ Schaefer, s. 1; Thomas (1997), s. 408-409.

²⁷² Blanch (2003), s. 162.

²⁷³ Schaefer, s.16-17; Wang (2003), s. 1089.

²⁷⁴ Thomas (1997), s. 408-409.

domstolene selv som avgjør om effektivitetstesten foreligger, og dette kan øke domstols innblanding istedenfor å begrense den. En reduisering av domstolsinnblanding er imidlertid bare nødvendig når innblandingen fører til uheldig effekt på voldgiften.

Til tross for at intensjonen om å begrense domstolsassistansen er klar etter den engelske modellen, kan det synes som om effektivitetstesten stimulerer uenighet om tolkningen og kan dermed føre til forsinkelse og frustrasjon.²⁷⁵

---

²⁷⁵ Wang (2003), s. 1089.

12 Konklusjon

Redegjørelsene ovenfor viser at midlertidige tiltak i internasjonal voldgift ikke kommer unna domstolsassistanse når voldgiftsdomstolen ikke er satt ned enda, hvis det gjelder tiltak rettet mot tredjemenn eller hvis deres effektivitet skal bli sikret gjennom trusselen om tvangsfullbyrdelse. Nytt utkast til ML, Englands og Norge nye lover har gitt nye svar til gamle spørsmål.

Det er ikke tvil om at voldgiftsdomstolenes myndighet er styrket på bekostning av domstolene gjennom de to modellene. Av de ovennevnte redegjørelsene i oppgaven er det imidlertid klart at det er rom for forbedringer i begge modeller når det gjelder klargjøringen av forholdet mellom voldgiftsdomstolen og domstolen. England burde vurdere å lage en ny konfliktregel som erstatter effektivitetstesten, mens ML burde definere voldgiftsdomstolens og domstolens myndighetsområde mer detaljert. Dette er riktignok gjort i det nye utkastet til ML art. 17.

Den største bakdelen ved begge modellene at ingen av de tilbyr en "cross border" tvangsfullbyrdelsesmekanisme. Dette reduserer effektiviteten av de midlertidige tiltakene pålagt av voldgiftsdomstolen utenfor virkeområdene til de ulike lovene. Som nevnt vil det være et stort behov for dette i internasjonal voldgift.

Dette kan løses ved at utkastet til ML art. 17 bis blir endelig vedtatt av UNCITRAL, og at ML-landene og eventuelle andre land implementerer artikkelen. En annen måte å løse dette problemet på er at New York konvensjonen blir endret slik at den omfatter midlertidige tiltak.

Når det gjelder ex parte tiltak er dette fortsatt et meget kontroversielt emne. Det er bare utkastet til ML som gir voldgiftsdomstolens kompetanse til å pålegge ex parte tiltak, og det blir spennende å se om UNCITRAL i det hele tatt ønsker at dette skal være tilatt etter ML.

Forutsatt at det tilbys en ”cross border” tvangsfullbyrdelsesmekanisme i fritt valg modellen, synes jeg at dette er den beste måten å regulere forholdet mellom voldgiftsdomstolen og domstolen når det gjelder pålegging av midlertidige tiltak. Dette er best i tråd med partsautonomien, og partene står helt fritt m.h.t. hvor de vil begjære tiltaket. Denne fleksibiliteten ivaretar best effektiviteten som er nødvendig i internasjonal voldgift. Av ovennevnte redegjørelser synes jeg også at fritt valg modellen er den mest ukompliserte og mest oversiktelig løsningen. Med tanke på hensynet til uniformitet som er viktig i internasjonal voldgift er det synd at England har valgt en annen løsning enn ML. Siden den engelske modellen består av deklarasjonelle bestemmelser, trenger imidlertid ikke realitetsforskjellen nødvendigvis å bli så stor mellom de to modellene.

13 Litteraturliste

Artikler:

Blanch, Juliet, *Interim Measures in International Arbitration and the UK Courts – The Current Position*, International Arbitration Law Review, 2003, v6, i5, 2003, s.161-164.
[Sitert: Blanch (2003)]

Castello, James E, *Arbitral Ex Parte Interim Relief The View in Favor*, Dispute Resolution Journal of the American Arbitration Association, Aug-Oct 2003, v58, i3, s. 60-69.
[Sitert: Castello (2003)]

Derains, Yves, *The View Against Arbitral Ex Parte Interim Relief*, Dispute Resolution Journal of the American Arbitration Association, Aug-Oct 2003, v58, i3, s. 61-63.
[Sitert: Derains (2003)]

Fry, Jason, *Interim Measures of Protection: Recent Developments and the Way Ahead*, International Arbitration Law Review, 2003, v6, i5, s. 153-160.
[Sitert: Fry (2003)]

Groves, Kelda, *Virtual Reality: Effective Injunctive Relief in Relation to International Arbitrations*, International Arbitration Law Review, 1998, v1,i6, s. 188-193.
[Sitert: Groves (1998)]

Hacking, David, *Ex Parte Interim Relief and the UNCITRAL Model Law*, Dispute Resolution Journal of the American Arbitration Association, Aug-Oct 2003, v58, i3, s. 63-64.
[Sitert: Hacking (2003)]

Johnsen, Adam, *Interim Measures of Protection Under the Arbitration Act 1996*, International Arbitration Law Review, 1997, v1, i1, s. 9-18.

[Sisert: Johnsen (1997)]

Kojovic, Tijana, Court Enforcement of Arbitral Decisions on Provisional Relief – How Final is Provisional?, Journal of International Arbitration, 2001, v18, no5, s. 511-532.

[Sisert: Kojovic (2001)]

Marchach, Gregoire, Interim Measures in International Commercial Arbitration under the ICC, AAA, LCIA and UNCITRAL Rules, American Review of International Arbitration, 1999, v10, s. 123-138.

[Sisert: Marchach (1999)]

Redfern, Alan, Arbitration and the Courts: Interim Measures of Protection – Is the Tide About To Turn?, Texas International Law Journal, 1995, v30:71, s. 71-88.

[Sisert: Redfern (1995)]

Reid, Alan S, The UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration and the English Arbitration Act: Are the Two Systems Poles Apart?, Journal of International Arbitration, 2004, v21, i3, s. 227-238.

[Sisert: Reid (2004)]

Reymond, Claude, *The Channel Tunnel Case and the Law of International Arbitration*, Law Quarterly Review, 1993, v109 (Jul), s. 337-342.

[Sisert: Reymond (1993)]

Ryssdal, Anders, Interim and Conservatory Measures: Theory, Strategies & a Practical Experience in Lithuania, Stockholm Arbitration Report, 2001:1, s. 25-40.

[Sisert: Ryssdal (2001)]

Ryssdal, Anders og **Holtedahl**, Anne Marie, *The new Norwegian Arbitration Act*, Juni 2004 <http://wiersholm.no/WMBweb.nsf/p/en_wiersholm_publications_articles_the_new_norwe>_ 30.08.04, s. 1-4

[Sisert: Ryssdal og Holtedahl (2004)]

Schaefer, Jan K, New Solutions for interim measures of protection in international commercial arbitration: English, German and Hong Kong law compared

<<http://law.kub.nl/ejcl/22/abs22-2.html>> 27. august 2004, s. 1-40.

[Siter: Schaefer]

Thomas, David Brynmor, Interim Relief Pursuant to Institutional Rules Under the English Arbitration Act 1996, *Arbitration International*, 1997, v13, no4, s. 405-409.

[Siter: Thomas (1997)]

Underhill, Dominic Spenser, *Do State Courts Really Have A Useful Role To Play In International Arbitration?*, februar 2003 <www.mayerbrownrowe.com> 27. august 2004, s. 1-10.

[Siter: Underhill (2003)]

Wang, William, *International Arbitration: The Need for Uniform Interim Measures of Relief*, *Brooklyn Journal of International Law*, 2003, v28, s.1059-1099.

[Siter: **Wang** (2003)]

Werbicki, Raymond J, *Arbitral Interim Measures: Fact or Fiction*, *Dispute Resolution Journal*, November 2002/January 2003, v57, s. 62-69.

[Siter: Werbicki (2002/2003)]

Bøker:

Alvarez, Henri C, **Kaplan**, Neil and **Rivkin**, Model Law Decisions Cases Applying the UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration (1985-2001), 2003, 1st edition, Kluwer Law International, The Hague.

[Siter: Alvarez (2003)]

Binder, Peter, *International Commercial Arbitration In UNCITRAL Model Law Jurisdictions, an International Comparison of the UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration*, 2000, 1st edition, Sweet & Maxwell Ltd, London.

[Siter: Binder (2000)]

Born, Gary B, *International Commercial Arbitration Commentary and Materials*, 2001, 2nd edition, Transnational Publishers Inc., North America, Kluwer Law International, The Hague.

[Sisert: Born (2001)]

Cambell, Dennis (ed.), *Attacking Foreign Assets*, 1992, 1st edition, Lloyd's of London Press Ltd, London, UK, New York, USA, Hamburg, Germany, Hong Kong,

[Sisert: Cambell (1992)]

Falkanger, Thor, Flock, Hans og Waaler, Thorleif, *Tvangsfullbyrdelsesloven (lov av 26.juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring) med kommentarer*, 2002, 3. utgave, bind 1, Universitetsforlaget, Oslo, Norge.

[Sisert: Falkanger, bind 1 (2002)]

Falkanger, Thor, Flock, Hans og Waaler, Thorleif, *Tvangsfullbyrdelsesloven (lov av 26.juni 1992 nr. 86 om tvangsfullbyrdelse og midlertidig sikring) med kommentarer*, 2002, 3. utgave, bind 2, Universitetsforlaget, Oslo, Norge.

[Sisert: Falkanger, bind 2 (2002)]

Harris, Bruce, Planterose, Rowan and Tecks, Jonathan, *The Arbitration Act 1996 A Commentary*, 2000, 2nd edition, Blackwell Science Ltd, Oxford, London, Edinburgh, UK, Victoria, Australia, Malden, USA, Paris, France.

[Sisert: Harris (2000)]

Holtzmann, Howard M. and Neuhaus, Joseph E., *A guide To The UNCITRAL Model Law On International Commercial Arbitration Legislative History And Commentary*, 1989, 1st edition, Kluwer Law and Taxation Publishers, Deventer, The Netherlands.

[Sisert: Holtzmann (1989)]

Hunter, Martin and Landau, Toby, *The English Arbitration Act 1996 Text and Notes*, 1998, 1st edition, Kluwer Law International, London, Boston, The Hague.

[Sisert: Hunter (1998)]

ICC (International Court of Arbitration), *Conservatory and Provisional Measures in International Arbitration*, 1993, 1st edition, The ICC International Court of Arbitration Bulletin, Paris.

[Sisert: ICC (1993)]

Lew, Julian, **Mistelis**, Loukas A and **Kroll**, Stefan M, *Comparative International Commercial Arbitration*, 2003, 1st edition, Kluwer Law International, The Hague, London, New York.

[Sisert: Lew (2003)]

Lord, Richard and **Salzedo**, Simon, *Guide to the Arbitration Act 1996*, 1996, 1st edition, Cavendish Publishing Limited, London, Great Britain.

[Sisert: Lord (1996)]

Merkin, Robert, *Arbitration Act 1996*, 2000, 2nd edition, LLP Professional Publishing, London, Hong Kong.

[Sisert: Merkin (2000)]

Moss, Giuditta Cordero, *International commercial arbitration Party Autonomy and Mandatory Rules*, 1999, 1. utgave, Tano Aschehoug, Oslo, Norge.

[Sisert: Moss (1999)]

Mæland, Henry John, *Voldgift*, 1988, 1. utgave, Universitetsforlaget, Bergen

[Sisert: Mæland (1988)]

Ough, Richard N and **Flenley**, William, *The Mareva Injunction and Anton Piller Order, Practice and Precedents*, 1993, 2nd edition, Butterworths, London, Dublin, Edinburgh.

[Sisert: Ough (1993)]

Petrochilos, Georgios, *Procedural Law in International Arbitration*, 2004, Oxford Private International Law Series, Oxford University Press, UK.

[Sisert: Petrochilos (2004)]

Redfern, Alan and Hunter, Marin, *Law and Practice of International Commercial Arbitration*, 1999, 3rd edition, Sweet&Maxwell, London.

[Sitert: Redfern og Hunter (1999)]

Rutherford, Margaret and Sims, John, *Arbitration Act 1996: A Practical Guide*, 1996, 1st edition, FT Law&Tax, London.

[Sitert: Rutherford (1996)]

Sanders, Professor Pieter, *The Work of UNCITRAL on Arbitration and Consiliation*, 2004, 2nd and Expanded Edition, Kluwer Law International, The Hague, London, New York.

[Sitert: Sanders (2004)]

Schei, Tore, *Tvistemålsloven med kommentarer*, 1998, 2. utgave, Tano Ascheoug, Oslo.

[Sitert: Schei (1998)]

Van Den Berg, Albert Jan (editor), International Council for Commercial Arbitration, *International Commercial Arbitration: Important Contemporary Questions*, 2003, 1st edition, Kluwer Law International, The Hague, London, New York.

[Sitert: Van Den Berg (2003)]

Van Den Berg, Albert Jan (editor), International Council for Commercial Arbitration *Yearbook Commercial Arbitration*, vXXV, 2000, Kluwer Law International, The Hague, London, New York.

[Sitert: Yearbook Commercial Arbitration (2000)]

Van Den Berg, Albert Jan (editor), International Council for Commercial Arbitration *Yearbook Commercial Arbitration*, vXXVI, 2001, Kluwer Law International, The Hague, London, New York.

[Sitert: Yearbook Commercial Arbitration (2001)]

Van Den Berg, Albert Jan (editor), *International Council for Commercial Arbitration Yearbook Commercial Arbitration*, vXXVIII, 2003, Kluwer Law International, The Hague, London, New York.

[Sisert: Yearbook Commercial Arbitration (2003)]

Lovgivning:

ML:

UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration.

Norge:

Lov om rettergangsmåten for tvistemål (*tvistemålsloven*) av 13. august 1916, nr. 6.

Lov om tvangsfullbyrdelse om midlertidig sikring (*tvangsfullbyrdelsesloven*) av 26. juni 1992 nr. 86.

England:

Arbitration Act 1996 <<http://www.hmso.gov.uk/acts/acts1996/1996023.htm>> 27. august 2004.

Forarbeider:

ML:

A/CN.9/245: Report of the Working Group on International Contract Practices on the Work of its Sixth Session, 22 September, 1983.

[Sisert: A/CN.9/245]

A/40/17: Report on the United Nations Commission on International Trade Law on the Work of its 18th Session, Official Records of the General Assembly 40th Session, 21 August, 1985.

[Sitert: A/40/17]

A/CN.9/460: Note by the Secretariat, International commercial Arbitration – Possible future work in the area of international commercial arbitration, 6. April 1999.

[Sitert: A/CN.9/460]

A/CN.9/WG.II/WP.119: Note by the Secretariat ‘Settlement of commercial disputes; Preparation of uniform provisions on interim measures of protection.

[Sitert: A/CN.9/WG.II/WP.119]

A/CN.9/468: Report on the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-second session, 20-21 March 2000.

[Sitert: A/CN.9/468]

A/CN.9/508: Report on the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-sixth session, 4-8 March 2002.

[Sitert: A/CN.9/508]

A/CN.9/545: Report on the Working Group on Arbitration on the work of its thirty-ninth session, 10-14 November 2003.

[Sitert: A/CN.9/545]

A/CN.9/547: Report on the Working Group on Arbitration on the work of its fortieth session, 23-27 February 2004.

[Sitert: A/CN.9/547]

A/CN.9/WG.II/WP.131: Note by the Secretariat: Settlement of commercial disputes, Interim measures of protection, 26 July 2004.

[Sitert: A/CN.9/WG.II/WP.131]

A/CN.9/569: Report on the Working Group on Arbitration and Conciliation on the work of its forty-first session, 13-17 September 2004.

[Sisert: A/CN.9/569]

Norge:

Indst. O. XV (1912) – Indstilling fra den forsterkede justiskomite om sivilprocesreformen.

Indst. O. I (1914) - Indstilling fra justiskomiteen nr. 2 om civilprocesreformen.

Indst. O. Nr. 41 (1979-80) – Innstilling frå justiskomiteen om lov om endringer i lov av 13. august 1915 nr. 6 om rettergangsmåten for tvistemål (voldgiftskapitlet).

NOU 2001:33 Lov om Voldgift (voldgiftsloven)

[Sisert: NOU 2001:33]

Ot.prp. nr. 27 (2003-2004) om Lov om Voldgift

[Sisert: Ot.prp. nr. 27 (2003-2004)]

England:

Departmental Advisory Committee on Arbitration Bill, *Report on the Arbitration Bill*, February 1996, inntatt i Merkin, s. 243-300.

Rettspraksis:

ML:

Canada:

CLOUT; Federal Court of Canada, Trial Division (Pinard, J.), *Relais Nordik v. Secunda Marine Services Limited*, 19 February 1988.

CLOUT; Federal Court of Canada, Trial Division (Denault J.), *Delphi Petroleum Inc. v. Derin Shipping and Training Ltd.* , 3 December 1993.

CLOUT; British Columbia Supreme Court (Bouck J.) *Trade Fortune Inc. v. Amalgamated Mill Supplies Ltd.*, 25 February 1994.

CLOUT; British Columbia Supreme Court (Cohen J.), *TLC Multimedia Inc. v. Core Curriculum Technologies Inc.* , 6 July 1998.

CLOUT; Federal Court of Canada (Pinard J.) *Frontier International Shipping Corp. v. Tavros (The)* 23 December 1999.

Hong Kong:

CLOUT: High Court (Kaplan J.) *Katran Shipping Co. Ltd. v. Kenven Transportation Ltd.*, 2 March 1991.

CLOUT; High Court of Hong Kong Special Administrative Region, Court of First Instance (Findley J) *China Ocean Shipping Co, Owners of the M/V Fu Ning Hai v Whistler International Ltd, Charters of the M/V Fu Ning Hai*, 24 May 1999.

Norge:

LB 1997, s. 206.

England:

Anton Piller KG v. Manufacturing Processes Ltd. [1976] Ch 55, CA.

Channel Tunnel Group Ltd vs. Balfour Beatty Construction Ltd [1993] 2 W.L.R. 262 (HL).

[Siter: Channel Tunnel dommen]

Cooppee-Lavalin SA/NV v. Ken-Ren Chemicals and Fertilisers [1994] 2 WLR 631
[Siter: Ken Ren dommen]

Mareva Compania Naviera SA v. International Bulkcarriers SA [1975] 2 Loyd's Rep
509.

Nippon Yusen Kaisha v. Karageorigis [1975] 1 WLR 1093.

SL Sethia Liners v. Naviagro Maritime Corp [1980] Com LR 3.

The *Kosta Melas* [1981] 1 Lloyd's Rep 18.

The Rena K [1979] QB 377 at 408F, [1979] 1 All ER 397 at 418.

Q's Estate, Re [1999] Loyd's Rep. 931.

Re Unione Stearinerie Lanza and Wiener [1917] 2 KB 558.

Australia:

Resort Condominiums International Inc. v. Ray Bolwell and Resort
Condominiums(Australasia) Pty.Ltd. (RCI dommen), Supreme Court of Queensland
(1993) 118 ALR 655.

Konvensjoner:

New York Convention of 10 June 1958 on the Recognition and Enforcement of Foreign
Arbitral Awards.

[Siter: New York-konvensjonen]

Voldgiftsregler:

UNCITRAL Arbitration Rules

<<http://www.uncitral.org/english/texts/arbitration/arb-rules.htm>> 27. august 2004.

Andre kilder:

Sturztaker, Damian, International Commercial Arbitration, Lecture Notes Session 1/2004, University of New South Wales.

Sturztaker, Damian, *Lectures notes for Intensive Training for Commercial Laws*, Manila 26-28 June 2002, International Dispute Resolution Seminar.

Liste over vedlegg:

Vedlegg 1: UNCITRAL ML, s. 1-8.

Vedlegg 2: UNCITRAL Arbitration Rules, s. 1.

Vedlegg 3: Utkast til ny ML art. 17 og art. 17 bis, s. 1-6.

Vedlegg 4: Utkast til voldgiftsloven, s. 1-9.

Vedlegg 5: English Arbitration Act 1996, inntatt i Harris (2000) §§ 38, 38, 42, 44, 47, 48 s. 1-8.

Vedlegg 6: New York-konvensjonen, s. 1-3.